

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายในการเปรียบเทียบปรับตามพระราชบัญญัติรักษาความ สะอาดและความในเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 ของไทยและต่างประเทศ

การเปรียบเทียบปรับตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความในเป็นระเบียบเรียบร้อย
ของบ้านเมือง พ.ศ.2535 เป็นการเปรียบเทียบ ปรับแบบตายตัว ตามกำหนดอัตราสูงสุดที่กฎหมาย
กำหนดเนื่องจากประเทศไทยใช้ระบบประมวลกฎหมาย แต่การเปรียบเทียบปรับเป็นจำนวนเงิน
เท่าใดนั้นให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมาย เป็นผู้ใช้ดุลพินิจ
เปรียบเทียบปรับ ซึ่งการใช้ดุลพินิจดังกล่าวไม่ มีหลักเกณฑ์หรือมาตรฐานในการเปรียบเทียบปรับ
แต่อย่างใด ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย อาทิ เช่น การแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองขัดต่อ
หลักสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญและหลักประมวลกฎหมายอาญาและนอกจากนั้นยังผิดหลักของ
การเปรียบเทียบปรับ ซึ่งต้องนำเงินเป็นรายได้ของแผ่นดิน แต่กฎหมายฉบับนี้ยังมีช่องโหว่บาง
ประการทำให้รัฐเสียรายได้ซึ่งผิดกับต่างประเทศในการเปรียบเทียบปรับจะสมเหตุสมผล ดูรายได้
ของผู้กระทำความผิดเป็นหลัก เมื่อเปรียบเทียบปรับจะสมเหตุสมผลดูรายได้ของผู้กระทำความผิด
เป็นหลัก เมื่อเปรียบเทียบปรับแล้วเกิดผลดีต่อผู้กระทำความผิดสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมใน
ทางบวกครบถ้วนไม่เดือดร้อน และเป็นที่ยอมรับในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วซึ่งในอนาคตอันใกล้
ประเทศไทยน่าจะใช้หลักการเปรียบเทียบปรับโดยกำหนดตามวันและรายได้ (Day Fine) มาบังคับ
ใช้จะเกิดประโยชน์มากกว่า

การเปรียบเทียบปรับตาม พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความในเป็นระเบียบ เรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 ของประเทศไทย

การเปรียบเทียบปรับสามารถอนุมานได้จากหลักเกณฑ์ ตามที่กำหนดไว้ในประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 37, 38 และมาตรา 39 ซึ่งพอจะสรุปได้ว่าการเปรียบเทียบ
ปรับคือการที่ผู้กระทำความผิดยอมชำระเงินตามจำนวนที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด เพราะได้
กระทำผิดก่อนศาลพิจารณาและผลของการเปรียบเทียบปรับ ย่อมทำให้คดีเลิกกันตามประมวล

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 37 หรือสิทธิการนำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามมาตรา 39

สำหรับความผิดตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 นั้น มาตรา 48 กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งและพนักงานสอบสวนมีอำนาจเปรียบเทียบได้ เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในห้าวันแล้วให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและในวรรคสามระบุว่าค่าปรับที่ได้จากการเปรียบเทียบความผิดหนึ่ง ให้แบ่งแก่ผู้แจ้งตามมาตรา 51 กึ่งหนึ่ง และพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานจราจร หรือตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมจราจร ผู้จับกุมอีกกึ่งหนึ่ง และมาตรา 49 ระบุว่า ภายใต้บังคับมาตรา 48 วรรคสาม ค่าธรรมเนียมและค่าปรับที่เปรียบเทียบตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่น

เพื่อพิจารณาบทกำหนดโทษของพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 จะเป็นโทษทางอาญา ประเภทปรับทุกมาตรา โดยไม่มีบทบัญญัติจำคุก กักขังหรือ ประการอื่นใด สืบเนื่องจาก คดีความผิดในพระราชบัญญัตินี้มิใช่คดีอาญาแผ่นดินและไม่ใช่โทษที่มีความผิดรุนแรงแต่อย่างใด แต่เป็นโทษที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในเรื่องความสะอาดและประโยชน์สาธารณะจุดประสงค์ของกฎหมายเพื่อให้บ้านเมืองมีความสะอาดปราศจากเชื้อโรค มีความน่าอยู่มีความสงบเรียบร้อยสุขภาพร่างกายจะได้สมบูรณ์แข็งแรงสำหรับอัตราโทษปรับนั้นจะกำหนดโทษปรับไว้ในอัตราสูงสุดของการกระทำความผิด แต่ในฐานะโดยไม่กำหนดอัตราโทษปรับขั้นต่ำไว้ ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาในการเปรียบเทียบปรับมาก เนื่องจากต้องใช้ดุลพินิจในการพิจารณากำหนดอัตราค่าปรับ ซึ่งการใช้ดุลพินิจในการพิจารณา กำหนดอัตราค่าปรับนั้นว่าไม่หลักเกณฑ์แต่อย่างใดไม่มีวิธีคำนวณค่าปรับที่ตายตัวดุลพินิจนี้ตามที่ได้อธิบายมาแล้วว่าเป็นสิ่งชั่วร้ายที่จำเป็น (Necessity Evil) เพื่อให้เจ้าพนักงานสามารถนำกฎหมายซึ่งมีผลบังคับใช้เป็น การทั่วไปมาบังคับใช้กรณีเฉพาะเรื่องได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานต้องเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายนั่นคือ การใช้ดุลพินิจจะต้องเป็นไปตามหลักความเหมาะสมหลักแห่งความจำเป็น และหลักแห่งได้สัดส่วนในความหมายอย่างแคบ

การที่กฎหมายกำหนดอัตราโทษปรับอย่างสูงไว้ให้เจ้าพนักงานโดยเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ใช้ดุลพินิจในการเปรียบเทียบปรับนั้นจะทำให้ผู้มีฐานะยากจนได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมากหากถูกลงโทษปรับในอัตราสูงและไม่ก่อให้เกิดผลดีที่จะประพฤตินั้นเป็นคนดีกลับเพิ่มความอาฆาตพยาบาทต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ในทางกลับกันผู้กระทำความผิดเดียวกัน แต่มีความสนิท

สนมหรือรู้จักคุ้นเคยกับเจ้าพนักงานท้องถิ่นก็อาจจะไม่เสียค่าปรับหรือเสียค่าปรับเล็กน้อย สิ่งเหล่านี้ไม่มีมาตรฐานในสังคมไทยและเป็นความไม่ชอบของกฎหมาย

สำหรับค่าปรับที่ได้จากการเปรียบเทียบ ตามมาตรา 48 นั้น กฎหมายระบุให้แบ่งแก่ผู้แจ้งกึ่งหนึ่ง และพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานจราจร หรือตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจราจร ผู้จับกุมอีกกึ่งหนึ่ง เว้นแต่ไม่มีผู้แจ้ง หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานจราจรหรือตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมจราจร ค่าธรรมเนียม และค่าปรับที่เปรียบเทียบตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่น

ในทางปฏิบัติแล้วค่าปรับที่ได้จากการเปรียบเทียบ จะเป็นของผู้แจ้งและพนักงานเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของเทศบาลคือ เจ้าพนักงานเทศกิจ ค่าเปรียบเทียบดังกล่าวจะเป็นของราชการส่วนท้องถิ่นคือเทศบาลก็ต่อเมื่อไม่มีผู้แจ้งเท่านั้น ซึ่งการจะกำหนดให้ใครเป็นผู้แจ้งนั้น กำหนดหรือหาคนแจ้งได้ง่ายมากทั้งแจ้งจริงและสมมุติให้แจ้งเพื่อหวังส่วนแบ่งจากการเปรียบเทียบ

สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นความผิดทางอาญาและ เป็นความผิดฐานทุจริตโดยอาศัยอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานในการแสวงหาผลประโยชน์ทำให้รัฐสูญเสียรายได้และการเปรียบเทียบดังกล่าวไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ ต่อสังคมและต่อผู้กระทำความผิด ซึ่งเจตนารมณ์ของกฎหมายเกี่ยวกับการเปรียบเทียบทุกกฎหมายจะต้องมีเจตนาเพื่อเป็นรายได้ของรัฐ แต่พระราชบัญญัติฉบับนี้กลับระบุไว้ท้ายสุดซึ่งไม่น่าจะถูกต้องตามเจตนารมณ์แต่อย่างใด

นอกจากนั้นแล้ว การใช้ดุลพินิจเปรียบเทียบปรับที่ไม่มีหลักเกณฑ์ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพจึงมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับ “อำนาจอใจ” (Arbitraire) เป็นอย่างยิ่ง และไม่ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 หมวด 3 สิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย ตั้งแต่มาตรา 26 ถึงมาตรา 69 โดยเฉพาะมาตรา 26 บัญญัติว่า “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

ความหมายของโทษปรับของอาญาและทางปกครองการเปรียบเทียบปรับของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 ดังกล่าวข้างต้นเป็นการเปรียบเทียบปรับทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 ที่กล่าวมา โทษสำหรับลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด ได้แก่ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และโทษริบทรัพย์สิน

มาตรการบังคับทางอาญาบางอย่างมีลักษณะใกล้เคียงกับมาตรการบังคับทางปกครองผู้ศึกษาขอเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างของการเปรียบเทียบทางอาญาและการเปรียบเทียบทาง

ปกครอง โดยในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดี ปกครอง พ.ศ.2542 มาตรา 9 ระบุว่าคดีปกครองที่อาจฟ้องต่อศาลได้มีอยู่ 6 ประเภท คือ (ชาญชัย แสวงศักดิ์, 2553, หน้า 346)

(1) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ออกกฎ คำสั่ง ทางปกครองหรือใช้อำนาจกระทำการทางปกครอง

(2) คดีพิพาทเกี่ยวกับ การที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่ กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(3) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(4) คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

(5) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลกระทำการหรือละเว้นกระทำการ

(6) คดีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง

สำหรับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 มาตรา 58 กล่าวว่า คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ ถ้าผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(1) ...

(2) ให้มีการชำระค่าปรับทางปกครอง ตามจำนวนที่สมควรแก่เหตุแต่ไม่ต้องเกินสองหมื่นบาทต่อวัน

ความหมายของโทษปรับทางปกครอง

ในการดำเนินกิจกรรมของฝ่ายปกครองเพื่อจัดทำบริการสาธารณะนั้น ฝ่ายปกครองจำเป็นต้องมีอำนาจพิเศษบางประการเพื่อประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งอำนาจในการบังคับทางปกครองได้ด้วยตนเองโดยหากจำเป็นต้องให้ศาลบังคับการแทนแต่อย่างใดไม่

อย่างไรก็ตาม มาตรการบังคับทางปกครอง บางอย่างก็มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับมาตรการบังคับทางอาญา เช่น มาตรการบังคับทางปกครองที่เป็นโทษปรับทางปกครองตามมาตรา 58 (2) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 กับโทษปรับทางอาญาตามมาตรา 18(4) แห่งประมวลกฎหมายอาญา ทั้งนี้ความแตกต่างระหว่างโทษปรับดังกล่าวมีทั้งในความมุ่งหมายของการลงโทษและวิธีการลงโทษ ดังนี้

1. โทษปรับทางปกครอง มีความมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชน ปฏิบัติตามเจตนาของฝ่ายปกครองในอันที่จะดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะ สำหรับวิธีการลงโทษนั้นฝ่ายปกครองสามารถบังคับการตามเจตนาของตนได้โดยตรง

2. โทษปรับทางอาญา มีความมุ่งหมายเพื่อคุ้มครองและจรรโลงสังคมให้เกิดความสงบเรียบร้อย และวิธีบังคับโทษปรับทางอาญาศาลเท่านั้นที่จะพิพากษาลงโทษปรับได้ยกเว้นกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจ ตำรวจ พนักงานเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการต่าง ๆ มีอำนาจเปรียบเทียบได้โดยไม่ต้องฟ้องต่อศาล

โทษปรับทางปกครองที่ให้มีโทษปรับตามมาตรา 58 (2) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 เช่น คดีทำการก่อสร้างหลักเทียบเรือสองด้านทำเทียบเรือแหลมเทียน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.144/2553) ส่วนมากจะเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ซึ่งมีลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ

(1) คู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายหนึ่งต้องเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเป็นบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายให้กระทำการแทนรัฐและ

(2) สัญญานั้นมีลักษณะดังนี้

(ก) เป็นสัญญาสัมปทาน เช่น สัญญาสัมปทานสร้างทางด่วนสัญญาสัมปทานรถไฟฟ้า BTS ฯลฯ

(ข) สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ เช่น สัญญาให้บริการทางการแพทย์ที่สำนักงานประกันสังคมกับโรงพยาบาลเอกชนเพื่อให้บริการทางการแพทย์แก่ผู้ประกันตนตามกฎหมายเกี่ยวกับการประกันสังคม ฯลฯ

(ค) สัญญาที่จัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค เช่น สัญญาจ้างเอกชนสร้างสะพาน ถนน ประปา ฯลฯ

(ง) สัญญาที่แสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ เช่น สัญญาให้ทำไม้เหมืองแร่ ขุดเจาะน้ำมัน ฯลฯ

จากที่กล่าว เปรียบเทียบโทษปรับทั้งสองประเภทมาแล้วสามารถสรุปได้ว่าการเปรียบเทียบปรับตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 นั้น เป็นการเปรียบเทียบปรับทางอาญา ด้วยเหตุผลดังนี้

1. โทษปรับเป็นโทษทางอาญา ตามมาตรา 18(4) เป็นความผิดโทษ การเปรียบเทียบปรับเป็นมาตรการหนึ่งของการระงับลงโทษซึ่งคดีอาญาเท่านั้น หากไม่ประสงค์จะเสียค่าปรับ เจ้าหน้าที่ก็จะฟ้องศาลเป็นคดีอาญาและศาลก็จะพิพากษาปรับได้ โทษปรับดังกล่าวไม่

เป็นโทษปรับทางปกครอง กรณีโทษใดจะเป็นโทษปรับทางปกครองได้นั้นจะต้องเกิดจากการกระทำที่มีการใช้อำนาจหน้าที่ทางปกครองและมีกฎหมาย กำหนดไว้ชัดเจนให้เป็นโทษปรับทางปกครอง

2. พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 มีความมุ่งหมายเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยคุ้มครองสังคม และให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานสอบสวนเป็นผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ แต่ ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบปรับให้ดำเนินคดีเพื่อฟ้องร้องต่อไป

3. พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 มาตรา 51 ระบุให้ประชาชนผู้พบเห็นกระทำความผิดเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อาจแจ้งความต่อพนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานท้องถิ่น เพื่อให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยไม่ชักช้า

การบังคับใช้โทษปรับของต่างประเทศ

โทษปรับเป็นโทษที่มีใช้บังคับในทุกประเทศ ซึ่งในแต่ละประเทศต่างก็มีวิธีการกำหนดและบังคับโทษปรับที่แตกต่างกัน แต่ละประเทศก็มีจุดประสงค์เดียวกัน คือ มุ่งลงโทษผู้กระทำความผิดในทางทรัพย์สินมากกว่าในทางที่จะเป็นการลงโทษเอาเกียรติภาพ ของผู้กระทำความผิด ในบทนี้ได้ศึกษาการบังคับโทษปรับของกลุ่มประเทศในระบบ Common Law และกลุ่มประเทศในระบบ Civil Law

1. การบังคับใช้โทษปรับในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law)

หลักการบังคับคดีอาญา เรื่องการบังคับโทษปรับของกลุ่มประเทศในระบบคอมมอนลอว์ (Common Law) จะแบ่งเป็น 2 ประเทศคือ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศสหราชอาณาจักร

1.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

การบังคับใช้โทษของประเทศสหรัฐอเมริกายู่ภายใต้กฎหมายที่เรียกว่า US Code Title 18 ในส่วนของ Sentence โดยได้แยกการกำหนดออกเป็นโทษออกเป็นโทษที่กำหนดไว้สำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ซึ่งโทษปรับและการคุมประพฤติเป็นโทษที่ลงได้ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ส่วนโทษจำคุกลงได้เฉพาะกับผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้น

1. การกำหนดโทษปรับ

หลักเกณฑ์การลงโทษปรับของประเทศสหรัฐอเมริกา ปรากฏใน Model Penal Code ซึ่งบัญญัติโดยสถาบันกฎหมายอเมริกา (The American Law Institute) สามารถสรุปได้ดังนี้

1) การลงโทษปรับที่เหมาะสมจำเป็นต้องพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมและพฤติการณ์ของการกระทำความผิดทางอาญา ตลอดจนประวัติและลักษณะนิสัยของผู้กระทำความผิดประกอบด้วย เพื่อบ่งชี้ว่าการลงโทษปรับมีประสิทธิผลเพียงพอต่อการป้องกันภัยทางสังคมได้เพียงใด

2) การลงโทษปรับเพิ่มเติมโดยควบคู่ไปกับการลงโทษจำคุกหรือการคุมความประพฤติเป็น สิ่งที่พึงหลีกเลี่ยงเว้นแต่ว่าในกรณีที่ผู้กระทำความผิดมุ่งแสวงหาประโยชน์ทางการเงินจากการประกอบอาชญากรรมนั้นหรือในกรณีที่ศาลมุ่งประสงค์จะใช้มาตรการดังกล่าวเพื่อปราบปรามหรือยับยั้งอาชญากรรมและแก้ไขที่ตั้งผู้กระทำความผิดโดยตรง

3) การลงโทษปรับจะต้องคำนึงถึง หลักความสามารถในการชำระค่าปรับของจำเลย และโทษปรับนั้นจะต้องไม่เป็นการยกเว้นจำเลยจากการชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม

4) การกำหนดจำนวนเงินค่าปรับและวิธีการชำระค่าปรับ ศาลจะต้องคำนึงถึงฐานะและความเป็นอยู่ของจำเลยด้วย

เนื่องจากตาม US, Code Title 18 ได้แยกการกำหนดโทษออกเป็นโทษสำหรับบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ดังนั้นในการพิจารณาการกำหนดโทษปรับของศาลจึงต้องแยกเป็นการลงโทษปรับในกรณีผู้ปรับในกรณีผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดาและผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลดังนี้

1) การกำหนดโทษปรับในกรณีผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดา ตาม US Code Title 18 ในมาตรา 3571(b) กำหนดให้ศาลลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลได้ไม่เกินจำนวนดังต่อไปนี้

- (1) ไม่เกินจำนวนที่ระบุไว้ในกฎหมายสำหรับความผิดนั้น
- (2) ไม่เกินจำนวนที่กำหนดไว้สำหรับการปรับทางเลือก
- (3) กรณีความผิดอาญาโทษรุนแรงมาก (Felony) ไม่เกิน 250,000 ดอลลาร์

สหรัฐ

(4) กรณีความผิดอาญาโทษรุนแรงปานกลาง (Misdemeanor) ที่ก่อให้เกิดการเสียชีวิตไม่เกิน 250,000 ดอลลาร์สหรัฐ

(5) ทรัพย์สินความผิด Misdemeanor Class A ที่ไม่ก่อให้เกิดการเสียชีวิต ไม่เกิน 100,000 ดอลลาร์สหรัฐ

(6) ทรัพย์สินความผิด Misdemeanor Class B หรือ C ที่ไม่ก่อให้เกิดการเสียชีวิต ไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์สหรัฐ

(7) ทรัพย์สินความผิดอันเกิดจากการละเมิดไม่เกินกว่า ไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์สหรัฐ

2) การกำหนดโทษปรับในกรณีผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคลตาม US Code Title 18 ในมาตรา 3571 (C) กำหนดให้ศาลลงโทษได้ไม่เกินจำนวนดังต่อไปนี้

(1) ไม่เกินจำนวนที่ระบุไว้ในกฎหมายสำหรับความผิดนั้น

(2) ไม่เกินจำนวนที่กำหนดไว้สำหรับการปรับแบบทางเลือก

(3) ทรัพย์สินความผิด อาญาโทษรุนแรงมาก (Felony) ไม่เกินกว่า 500,000 ดอลลาร์สหรัฐ

(4) ทรัพย์สินความผิดอาญาโทษรุนแรงปานกลาง (Misdemeanor) ที่ก่อให้เกิดการเสียชีวิต ไม่เกิน 500,000 ดอลลาร์สหรัฐ

(5) ทรัพย์สินความผิด Misdemeanor Class B หรือ C ที่ไม่ก่อให้เกิดการเสียชีวิต ไม่เกินกว่า 200,000 ดอลลาร์สหรัฐ

(6) ทรัพย์สินความผิด Misdemeanor Class B หรือ C ที่ไม่ก่อให้เกิดการเสียชีวิต ไม่เกินกว่า 10,000 ดอลลาร์สหรัฐ

(7) ทรัพย์สินความผิดอันเกิดจากการละเมิด ไม่เกินกว่า 10,000 ดอลลาร์สหรัฐ จากบทบัญญัติทั้ง 2 มาตรา จะเห็นได้ว่าการกำหนดโทษปรับในประเทศสหรัฐอเมริกาใช้รูปแบบการกำหนดโทษปรับแบบตายตัว (Fixed Sum System) เนื่องจากตาม US Code Title, 18 ได้กำหนดอัตราค่าปรับในความผิดต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน เพื่อให้ศาลได้พิจารณากำหนดโทษปรับได้ไม่เกินกว่าจำนวนที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งศาลจะพิจารณากำหนดจำนวนค่าปรับเวลาชำระค่าปรับและวิธีการชำระค่าปรับโดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1) รายได้ ความสามารถในการหารายได้ และแหล่งเงินได้ของจำเลย

2) ภาระที่เกิดจากค่าปรับที่มีต่อจำเลย บุคคลซึ่งต้องพึ่งพาจำเลยด้านการเงิน หรือบุคคลอื่นใด (รวมทั้งรัฐ) ที่ต้องรับผิดชอบ ต่อสวัสดิการของบุคคลซึ่งต้องพึ่งพาจำเลยด้านการเงินรวมทั้งภาระที่เกิดจากการลงโทษที่เป็นทางเลือกอื่น

- 3) การสูญเสียทางการเงินที่เกิดจากผู้อื่นอันเนื่องมาจากความผิดนั้น
- 4) มีการออกคำสั่งให้คืนทรัพย์สิน หรือมีการคืนทรัพย์สินหรือไม่ รวมทั้งจำนวนทรัพย์สินที่คืนด้วย
- 5) ความจำเป็นในการยึดคืนทรัพย์สินที่จำเลยได้มาจากการกระทำความผิดนั้น
- 6) ค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องเสียไป (พิจารณาประกอบกับการลงโทษจำคุก การปล่อยตัวและการคุมประพฤติ)
- 7) จำเลยสามารถผลักภาระเรื่องค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้บริโภคนหรือบุคคลอื่นใดได้หรือไม่
- 8) หากจำเลยเป็นองค์การต้องพิจารณาถึงขนาดของนิติบุคคลและมาตรการที่ออกโดยนิติบุคคลเพื่อลงโทษทางวินัยต่อเจ้าหน้าที่ กรรมการลูกจ้าง หรือตัวแทนของนิติบุคคลที่รับผิดชอบต่อความผิดนั้นเพื่อป้องกันมิให้เกิดความผิดนั้นขึ้นอีก

2. การบังคับค่าปรับ

สำหรับระยะเวลาและวิธีการชำระค่าปรับนั้น US Code Title 18 Section, 3572 (d) ได้บัญญัติไว้เป็นหลักทั่วไปดังนี้

1) ผู้ที่ถูกพิพากษาลงโทษปรับ รวมทั้งการให้คืนทรัพย์สินจะต้องชำระค่าปรับแก่ศาลในทันทีเว้นแต่เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจกำหนดวันชำระหรือกำหนดให้ ผ่อนชำระค่าปรับเป็นงวดได้ โดยหากศาลกำหนดให้ผ่อนชำระเป็นงวด จำนวนเงินในแต่ละงวดทุกเดือนจะต้องเท่ากัน ตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดเว้นแต่ศาลจะเห็นเป็นอย่างอื่น

2) ในกรณีมีคำสั่ง ให้คืนทรัพย์สิน (Order of Restitution) หากศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งอนุญาตให้กระทำอย่างอื่นก่อนการคืนทรัพย์สินโดยทันที ระยะเวลาในการคืนทรัพย์สินจะต้องถูกกำหนดโดยศาล แต่ต้องเป็นระยะเวลาที่สั้นที่สุดที่การคืนทรัพย์สินทั้งหมดสามารถกระทำได้อย่างสมเหตุสมผล

3) กรณีการผ่อนชำระค่าปรับเป็นงวดนั้นจะต้องมีข้อกำหนดให้จำเลยมีหน้าที่ต้องแจ้งให้ศาลทราบถึงความเปลี่ยนแปลงของสถานะทางการเงินของตน ซึ่งหากศาลได้รับการแจ้งดังกล่าวเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจปรับเปลี่ยนตารางการผ่อนชำระค่าปรับ หรืออาจกำหนดให้ชำระค่าปรับเต็มจำนวน โดยทันทีก็ได้ทั้งนี้ตามศาลเห็นสมควร

และไม่ว่ากรณีใดหากคำพิพากษาลงโทษปรับได้ถูกระงับไว้ ศาลอาจพิจารณาออกคำสั่งให้จำเลยวางหลักประกันต่าง ๆ ดังนี้

1) กำหนดให้จำเลยฝากเงินค่าปรับที่ถึงกำหนดไว้ที่ฝ่ายทะเบียนของศาลหรือ
 2) กำหนดให้จำเลยออกพันธบัตรหรือหลักประกันอื่น เพื่อเป็นประกันต่อการชำระค่าปรับหรือ

3) ห้ามมิให้จำเลยใช้หรือจำหน่ายโอนทรัพย์สิน

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้นการบังคับใช้โทษปรับในประเทศสหรัฐอเมริกายังมีวิธีการเยียวยาให้แก่จำเลยที่ไม่อาจชำระค่าปรับได้หลังจากที่ได้ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่แล้ว โดยศาลอาจกระทำดังต่อไปนี้

1) ยกหนี้ให้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนของค่าปรับที่ยังมิได้ชำระต่อศาลรวมทั้งดอกเบี้ยและเบี้ยปรับ

2) เลื่อนการชำระค่าปรับออกไป

3) ขยายเวลาจากที่กำหนดหรือจากตารางการผ่อนชำระที่ศาลกำหนดไว้ที่แรก หากเป็นกรณีที่จำเลยมีเจตนาไม่ชำระค่าปรับ ศาลจะมีคำสั่ง ให้ชำระค่าปรับเพิ่มเติมโดยกำหนดค่าปรับได้ไม่เกิน 2 เท่าของจำนวนค่าปรับที่ยังคงค้างชำระอยู่ หรือไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์สหรัฐ หรือศาลอาจลงโทษจำคุกจำเลย แต่ทั้งนี้ไม่เกิน 1 ปี หรือทั้ง ปรับทั้งจำคุก

3. การใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษปรับ

ในประเทศสหรัฐอเมริกานอกจากโทษปรับและโทษจำคุกแล้ว ยังมีรูปแบบการลงโทษที่เกิดขึ้นใหม่และใช้อย่างแพร่หลาย ที่เรียกว่า “โทษระดับกลาง” (Intermediate Punishment) ดังต่อไปนี้

1) การคุมประพฤติแบบเข้ม (Intensive Supervision Probation: ISP) เป็นมาตรการที่พัฒนาขึ้นมาตั้งแต่ช่วงต้นทศวรรษที่ 80 โดยมี วัตถุประสงค์เบื้องต้นที่จะเสริมสร้างการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดและความปลอดภัยสาธารณะด้วยการให้มีการติดต่อพบปะกันระหว่างพนักงานคุมประพฤติกับผู้ถูกคุมประพฤติ แต่วัตถุประสงค์ของโปรแกรมในปัจจุบัน มุ่งลดต้นทุนและแก้ปัญหาโทษล้นเรือนจำ ทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อสังคมในแง่ที่ว่าผู้กระทำความผิดไม่ ต้องถูกจำคุก จึงยังมีโอกาสที่จะสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว มีโอกาสทำงานและไม่ถูกตราหน้าจากสังคม แต่ผู้กระทำความผิดก็ยังถือว่าถูกข่มขู่ยังไม่ให้กระทำความผิดอีก เพราะต้องอยู่ภายใต้การดูแล สอดส่องอย่างใกล้ชิดจากเจ้าหน้าที่

2) การคุมประพฤติแบบทำให้ตกใจ จกิ้ว (Shock probation, Shockincarceration) และการใช้ค่ายทหาร (Boot camps) การคุมประพฤติแบบทำให้ตกใจจกิ้ว หมายถึงการจำคุกในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ก่อนที่จะมีการคุมประพฤติ โดยหวังว่าประสบการณ์จาก

การถูกจำคุกจะช่วยข่มขู่ยับยั้งไม่ให้กระทำผิดอีกในอนาคต ซึ่งมีหลายรูปแบบและมีหลายชื่อ เช่น การลงโทษแบบแยกส่วน (Split sentence) การใช้ค่ายทหาร เป็นต้น กลุ่มเป้าหมายคือเยาวชน ผู้กระทำผิดที่ไม่มีประวัติการถูกจำคุกมาก่อน ส่วน Shock Probation คือ การลงโทษจำคุกเป็นระยะเวลาสั้น (The Shock) หลังจากนั้นปล่อยตัวแล้วส่งไปคุมประพฤติ

3) การกักขังในบ้าน (House Arrest) การกักขังในบ้าน เป็นวิธีการระบายนความแออัดในเรือนจำวิธีปฏิบัติของมาตรการนี้อาจแตกต่างกันออกไป แต่ส่วนใหญ่จะกำหนดให้ผู้กระทำความผิดถูกจำกัดเสรีภาพอยู่ภายในบ้านในช่วงเวลาที่กำหนด ซึ่งอาจเป็นตลอด 24 ชั่วโมง หรือเฉพาะเวลากลางคืน บางรัฐอาจกำหนดให้ต้องรวมในโปรแกรมพิเศษอื่น ๆ 18 เช่น ให้มีงานทำ ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายฝึกทักษะชีวิตอื่น ๆ ทำงานบริการสังคม ทั้งนี้จะมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลสอดส่อง เช่น ใน Florida กำหนดว่าเจ้าหน้าที่จะไปพบเดือนละอย่างน้อย 28 ครั้งถ้าไปแล้วไม่พบผู้กระทำความผิดเจ้าหน้าที่จะรายงานต่อศาล

4) การสอดส่องโดยใช้เครื่องมือ อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) เป็นเทคโนโลยีที่นำมาใช้ได้ตั้งแต่ ในช่วงการประกันตัวก่อนฟ้องจนถึงการพักการลงโทษโดยใช้ ร่วมกับการกักขังในบ้านมิใช่แพร่หลายในหลายมลรัฐ ซึ่งระบบจะประกอบด้วยคอมพิวเตอร์ ควบคุมและอุปกรณ์ส่งสัญญาณซึ่งติดตั้งไว้ที่ตัวผู้กระทำความผิด (ข้อมือ/ข้อเท้า)

5) การชดเชยความเสียหาย (Restitution) หมายถึงการให้ผู้กระทำความผิดคืนหรือใช้ ราคาทรัพย์ที่เสียหายให้แก่ผู้เสียหายซึ่งเป็นโทษระดับกลางที่ใช้กันแพร่หลาย เพราะเป็นการให้ ผู้กระทำความผิดได้แสดงออกซึ่งความสำนึกผิดมักจะใช้เป็นเงื่อนไขของการคุมประพฤติหรือการพักการ ลงโทษ หรือใช้เป็นมาตรการการกักขังการกักขัง (Diversion) วิธีการนี้มีประโยชน์หลายประการ กล่าวคือ มีความรุนแรงน้อย มีมนุษยธรรม ช่วยแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด เป็นประโยชน์ต่อระบบ ช่วย ลดความต้องการแก้แค้นของผู้เสียหายและผู้เสียหายได้รับการเยียวยา

6) การทำงานบริการสังคม (Community Service) เป็นการชดเชยความเสียหาย ในเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Restitution) กล่าวคือ ให้ผู้กระทำความผิดชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นจาก การกระทำความผิดให้สังคมด้วยการทำงานให้หน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ โดยไม่รับค่าตอบแทนโทษ ระดับกลางรูปแบบนี้มีลักษณะทั้งในเชิงลงโทษและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดลักษณะในเชิงลงโทษคือ เป็นการจำกัดเวลาและเสรีภาพของผู้กระทำความผิดไว้จนกว่าจะทำงานเสร็จ ส่วนลักษณะของการแก้ไข ฟื้นฟู คือ เปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดได้ทำในสิ่งที่สร้างสรรค์ สร้างความเคารพตนเอง ลดความ แปรถกแยกจากสังคม ซึ่งในที่สุดแล้วสังคมจะ ได้รับประโยชน์ด้วย วิธีการนี้ศาลสามารถใช้เป็น

ทางเลือกในการชดเชยความเสียหายสำหรับผู้กระทำผิดที่ยากจนหรือที่มีฐานะร่ำรวยมากจนกระทั่ง การกำหนดให้ชดเชยค่าเสียหายด้วยเงินไม่มีผลทั้งในเชิงลงโทษและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด

7) บ้านกึ่งวิถี (Half-Way House) และศูนย์เลี้ยงโทษจำคุก (Diversion Center) บางครั้งเรียกว่าศูนย์แก้ไขฟื้นฟูในชุมชนหรือศูนย์กักขังในชุมชน หมายถึง สถานที่ที่ใช้ควบคุมผู้ถูกคุมประพฤติหรือพักการลงโทษ โดยมีลักษณะเป็นที่พัก ผู้กระทำผิดจะออกไปเฉพาะเวลาทำงาน เรียนหรือทำกิจกรรมอื่นระหว่างที่อยู่ในสถานที่ที่จะต้องทำงาน ทำงานบริการสังคมหรือเข้าร่วม กิจกรรมที่กำหนด

มาตรการทำงานบริการสังคมเป็นทางเลือกแทนการลงโทษปรับในกฎหมาย ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติควบคุม อาชญากรรม (Comprehensive Crime Control Act of, 1984) การนำมาตรการทำงานบริการสังคมมาใช้ในกระบวนการยุติธรรม ต้องอยู่บนพื้นฐานของความสมัครใจ เนื่องจากมีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญเป็นหลักประกันคุ้มครอง มิให้จำเลยถูกบังคับใช้แรงงาน ศาลสามารถใช้ดุลพินิจกำหนดเงื่อนไขใน การทำงานบริการสังคม ให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละราย เพราะฉะนั้นในคดีที่ศาลพิพากษาให้ชำระค่าปรับแล้ว หากพิจารณาได้ว่าจำเลยอยู่ในฐานะที่จะชำระค่าปรับได้ ศาลจะไม่ใช้ทางเลือกให้ทำงานบริการ สังคม แต่หากศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าการลงโทษด้วยเงินไม่มีผลเป็นการลงโทษก็ สามารถให้ ทำงานบริการสังคมได้เพื่อเป็นการชดใช้ความเสียหาย และการทำงานบริการสังคมขึ้นอยู่กับ กฎหมายของแต่ละมลรัฐ

4. องค์กรที่ทำหน้าที่บังคับโทษปรับ

ในประเทศสหรัฐอเมริกาหลังจากศาลได้ทำคำพิพากษาไปแล้วเป็นระยะไม่เกิน 10 วัน ศาลจะต้องส่งสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลไปยังพนักงานอัยการ ซึ่งทำหน้าที่เก็บเงินค่าปรับ โดยพนักงานอัยการ (The Attorney General) รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าปรับที่ค้างชำระหรือ ค่าสินไหมทดแทนที่จ่ายให้แก่ผู้เสียหายตามที่ปรากฏในสำเนาคำพิพากษา

ส่วนการบอกกล่าวเมื่อไม่ชำระค่าปรับ ภายใน 10 วันทำการหลังจากถึง กำหนดการผิดชำระค่าปรับ เมื่อมีการผิคนัดข้อตกลงจ่ายเงินค่าปรับเกินกำหนด 90 วัน ไม่ว่าจะมีการแบ่งงวดชำระค่าปรับหรือไม่ก็ตาม พนักงานอัยการจะต้องบอกกล่าวให้บุคคลซึ่งผิคนัดข้อตกลง ว่าได้มีการผิดชำระค่าปรับ โดยต้องบอกกล่าวได้ว่าการผิคนัดชำระค่า ปรับหรือจำนวนเงินค่าปรับ ที่ไม่ได้ส่งตามคำสั่งศาล ในคำบอกกล่าวจะต้องระบุอัตราดอกเบี้ยและเบี้ยปรับด้วยและต้องชำระ ทั้งหมดภายใน 30 วันนับแต่วันได้แจ้ง

อัตราดอกเบี้ยของเงินค่าปรับและเงินค่าสินไหมทดแทน จำนวนที่ผิดนัดชำระค่าปรับหรือค่าสินไหมทดแทนในจำนวนมากกว่า 2,500 ดอลลาร์สหรัฐจะต้องจ่ายดอกเบี้ยวันแต่จำเลยได้ชำระค่าปรับหรือค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนแล้วภายในระยะเวลา 15 วัน นับแต่วันที่ศาลพิพากษา ถ้าวันที่ครบกำหนดดังกล่าวเป็นวันเสาร์- วันอาทิตย์หรือวันหยุดราชการ จำเลยต้องรับผิดชอบในดอกเบี้ยโดยเริ่มนับวันตั้งแต่ วันทำการแรกถัดจากวันหยุดดังกล่าว ถ้าศาลเห็นว่าจำเลยไม่มีความสามารถจ่ายดอกเบี้ยที่กำหนดโดยศาลได้ตามกำหนด ศาลอาจจะสั่งให้ยกเว้นการคิดดอกเบี้ยกับจำเลยหรือจำกัดจำนวนดอกเบี้ยที่จะต้องจ่ายไว้เป็นเฉพาะกำหนดระยะเวลาที่จำเลยจะต้องจ่ายดอกเบี้ย

การคำนวณดอกเบี้ยให้คำนวณโดยคิดเป็นรายวัน (นับตั้งแต่วันที่จำเลยต้องรับผิดชอบในจำนวนดอกเบี้ย) อัตราดอกเบี้ยที่กำหนดโดยกระทรวงการคลังสำหรับการเป็นหนี้ระยะ 1 ปี โดยกระทรวงการคลังเป็นผู้กำหนดอัตราดอกเบี้ยดังกล่าว เป็นอัตราดอกเบี้ยรายสัปดาห์แบบปรับสำหรับการไม่ชำระค่าปรับ ถ้าจำเลยไม่ชำระค่าปรับหรือค่าสินไหมทดแทนจนกลายเป็นการไม่ชำระหนี้ให้ตรงเวลาจำเลยจะต้องจ่ายค่าเบี้ยปรับในจำนวนเท่ากับ 10 เปอร์เซ็นต์ของเงินต้นและถ้าจำเลยไม่ชำระค่าปรับหรือค่าสินไหมทดแทนเลยจนกลายเป็นผู้ผิดนัดไม่ชำระหนี้ตามข้อตกลง จำเลยต้องจ่ายเงินเบี้ยปรับอัตราเท่ากับ 15 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนเงินต้นที่ผิดนัดนั้น

อัยการอาจยกเว้นดอกเบี้ยหรือเบี้ยปรับทั้งหมดหรือบางส่วน ถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าได้มีกา รพยายามจัดเก็บดอกเบี้ยและค่าสินไหมทดแทนแล้วแต่การจัดเก็บดังกล่าวนี้ไม่ได้ผล

วิธีการจัดเก็บ ค่าปรับและสินไหมทดแทนการชำระเงินค่าปรับและค่าสินไหมทดแทนจะต้องทำตามลำดับต่อไปนี้

- 1) การเรียกเก็บเงินต้น
- 2) การเรียกเก็บเงินค่าใช้จ่ายต่าง ๆ
- 3) การเรียกเก็บค่าดอกเบี้ย
- 4) การเรียกเก็บเงินเบี้ยปรับ

การสิ้นสุดความรับผิดชอบใช้เงินค่าปรับจะหมดอายุความเมื่อพ้นกำหนด 20 ปี นับแต่วันที่ศาลได้มีคำพิพากษา หรือ 20 ปี หลังจากถูกปล่อยจากคุกกรณีที่บุคคลนั้นต้องติดคุกแทนค่าปรับหรือเมื่อบุคคลนั้นตาย การปลดหนี้กรณีที่ไม้อาจชำระหนี้ได้จะไม่มีการปลดหนี้ที่จำเลย ไม่อาจชำระหนี้ได้ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบทนี้ตาม United States Code Title 11 แม้ว่าจำเลยจะถูกฟ้องล้มละลาย หนี้ค่าปรับทางอาญาก็ยังคงอยู่ต่อไป

จากที่กล่าวมาทั้งหมดเห็นได้ว่า ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีการแยกการกำหนดค่าปรับในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลไว้อย่างชัดเจน โดยการลงโทษปรับศาลต้องพิจารณาสภาพแวดล้อมและพฤติการณ์ในการกระทำความผิดและความสามารถในการชำระค่าปรับของจำเลยและผู้ที่ต้องคำพิพากษาลงโทษปรับจะต้องชำระค่าปรับต่อศาลในทันที เว้นแต่เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมศาลอาจกำหนดวันให้นำเงินมาชำระหรือศาลจะให้จำเลยผ่อนชำระก็ได้ แต่ถ้าจำเลยมีเจตนาไม่ชำระค่าปรับเลยศาลจะสั่งให้ชำระค่าปรับเพิ่มหรืออาจสั่งจำคุกจำเลยหรือทั้งจำทั้งปรับได้ นอกจากนี้ในประเทศสหรัฐอเมริกายังมีโทษระดับกลางให้ศาลได้เลือกลงโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละรายด้วย ส่วนการบังคับค่าปรับนั้นจะต้องเป็นหน้าที่ของอัยการ โดยศาลจะนำส่งสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งไปยังพนักงานอัยการเพื่อดำเนินการให้ได้มาซึ่งค่าปรับต่อไป

1.2 ประเทศสหราชอาณาจักร

ในประเทศสหราชอาณาจักรแบ่งประเภทความผิดโดยยึดถือตามวิธีพิจารณาโดยแยกเป็น ความผิดที่ต้องพิจารณาในศาล Crown Court และมีคณะลูกขุนเป็นผู้พิจารณาปัญหาข้อเท็จจริง เรียกว่า “Offences Triable Only Indictment” กับความผิดที่พิจารณาโดยรวบรัดโดยศาล Magistrate เรียกว่า “Offences Triable Summarily” และประเภทที่สามารถพิจารณาโดยรวบรัดหรือโดย Indictment ก็ได้ เรียกว่า “Offences Triable either way”

ปัจจุบันประเทศสหราชอาณาจักรมีกฎหมายหลักที่กำหนดหลักเกณฑ์การลงโทษของศาลอยู่ 3 ฉบับ คือ The Criminal Justice Act, 1991 (หรือ CJA, 1991) ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดโทษของศาล โดยให้คำนิยามถึงปัจจัยต่าง ๆ ในการพิจารณาว่าโทษที่ร้ายแรงควรได้รับการลงโทษร้ายแรงตามสัดส่วน กฎหมายฉบับที่สองคือ The Power of Criminal Courts (Sentencing) Act, 2000 (หรือ PCC (S)A, 2000) เป็นกฎหมายที่ประมวลมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายอาญาให้อยู่ในฉบับเดียวกัน เพื่อให้การบังคับโทษเป็นไปโดยเหมาะสมกับความผิดและผู้กระทำความผิดและฉบับที่สามคือ The Criminal Justice Act, 2003 (หรือ CJA, 2003) เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อแก้ไขหลักเกณฑ์การลงโทษและดุลพินิจในการกำหนดโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายสองฉบับแรก ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้ขยายหลักเกณฑ์บางเรื่องไปใช้กับความผิดในไอร์แลนด์เหนือและสกอตแลนด์ด้วย

1. การกำหนดโทษปรับ

โทษปรับเป็นโทษที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดในกฎหมายประเทศสหราชอาณาจักร นั้นความผิดที่ไม่อาจลงโทษปรับคือ ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น โดย

เจตนา (Murder) และความผิดตามมาตรา 109-111 แห่ง PCC(S), 2000 หรือในกรณีที่ศาลมีคำสั่งอื่นที่ไม่อาจลงโทษปรับ เช่น ส่งบำบัดรักษาในโรงพยาบาลหรือยกฟ้องส่วนความผิดอื่น ๆ ศาล Magistrate และศาล Crown Court มีอำนาจลงโทษปรับได้ ในการกำหนดค่าปรับศาลจะต้องพิจารณาถึงความสามารถทางการเงินของผู้กระทำความผิดที่จะชำระค่าปรับด้วย สำหรับคดีที่พิจารณาแบบ Indictment ศาลมีอำนาจกำหนดค่าปรับได้โดยไม่มีจำนวนจำกัด ส่วนการพิจารณาแบบ Summary ศาลจะกำหนดค่าปรับได้ตามตารางมาตรฐานที่มีอยู่ 5 ระดับและโทษสูงสุดไม่เกิน 5,000 ปอนด์

สำหรับการกำหนดโทษปรับในประเทศสหราชอาณาจักร ในปัจจุบันพัฒนามาจากระบบการกำหนดโทษแบบตายตัว (Fixed Sum System) ซึ่งพิจารณาจากลักษณะของผู้กระทำความผิดเป็นหลักและไม่ได้คำนึงถึงวิธีการของผู้กระทำความผิด มาเป็นระบบการปรับเป็นหน่วย (Unit Fine System) ซึ่งบัญญัติใช้ครั้งแรก The Criminal Act, 1991 ซึ่งเป็นระบบที่มีรากฐานมาจากแนวความคิดที่ว่าผู้ฐานะทางการเงินดีสมควรจะต้องจ่ายค่าปรับมากกว่าผู้ที่มีฐานะการเงินต่ำใน ความผิดอย่างเดียวกัน โดยระบบปรับเป็นหน่วยนี้ ศาลแยกความผิดออกเป็น 10 ระดับ โดยแต่ละระดับมีอัตราค่าปรับที่เพิ่มขึ้นแบบทวีคูณ โดยการคำนวณจากรายได้ที่ผู้กระทำความผิดต้องสูญเสียไปแต่ละสัปดาห์

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว ทำให้ผู้กระทำความผิดที่มีรายได้น้อยจะเสียค่าปรับในอัตราที่ต่ำลงตามส่วน และทำให้การบังคับชำระค่าปรับทำได้อย่างสมเหตุสมผลด้วย นอกจากนี้ การกำหนดโทษปรับย่อมขึ้นอยู่กับการใช้ดุลพินิจของศาล โดยศาลจะต้องพิจารณาถึงรายได้ที่แท้จริงของผู้กระทำความผิด จึงทำให้ศาลมีอำนาจในการเข้าถึงข้อมูลทางการเงินและข้อมูลทางบัญชี รวมทั้งรายได้ของผู้กระทำความผิดเพื่อความแม่นยำในการกำหนดค่าปรับและในการประมาณรายได้เพื่อกำหนดค่าปรับของผู้กระทำความผิดแต่ละราย และศาลต้องพิจารณาถึงความ เป็นจริงของรายได้ในช่วงเวลาที่ผู้ต้องหาต้องจ่ายค่าปรับประกอบกันด้วยแต่ทั้งนี้ไม่ควรเกิน 12 เดือน

ข้อสำคัญอีกประการหนึ่งในการกำหนดโทษปรับของประเทศ สหราชอาณาจักร คือการใช้ดุลพินิจของศาล นอกจากจะต้องคำนึงถึงรายได้ที่แท้จริงแล้ว ศาลยังต้องพิจารณาถึง สภาพแวดล้อมแห่งข้อหาและประวัติของผู้กระทำความผิดประกอบกันและที่สำคัญที่สุดศาลจะต้อง คำนึงว่าผู้กระทำความผิดสามารถชำระค่าปรับได้หรือไม่ประกอบกันเสมอ ซึ่งการกำหนดโทษปรับ แบ่งเป็น 2 ประเภท

1) โทษปรับในคดีที่พิจารณาแบบ Summary นั้น ศาล Magistrate ส่วนใหญ่จะเป็น ความผิดที่กำหนดอัตราค่าปรับไว้ในแต่ละความผิด แต่อัตราค่าปรับที่กำหนดดังกล่าว ไม่สอดคล้องกับค่าของเงินที่เปลี่ยนไป โดยเฉพาะอัตราเงินเฟ้อในประเทศ ดังนั้นกฎหมายอังกฤษจึงเปลี่ยน

ระบบการลงโทษปรับ ใน ค.ศ.1982 โดยกำหนดอัตราค่าปรับเป็นระดับชั้น โทษปรับ (Standard scale) เพื่อใช้กับความผิดที่ พิจารณาแบบ Summary trial ซึ่งแต่ละระดับชั้นโทษปรับนั้น จะกำหนดอัตราโทษปรับขั้นสูงไว้ซึ่งอัตราดังกล่าว กระทรวงยุติธรรมของอังกฤษ (Home Office) สามารถปรับเพิ่มหรือลดลงได้ ก่อน ค.ศ.1997 ระดับโทษปรับขั้นสูงแต่ละชั้นมีดังนี้

ระดับ 1	200 ปอนด์
ระดับ 2	500 ปอนด์
ระดับ 3	1,000 ปอนด์
ระดับ 4	2,500 ปอนด์
ระดับ 5	5,000 ปอนด์

ต่อมาได้มีการนำเสนอแนวทางการกำหนดอัตราโทษปรับใหม่ ตาม The Criminal Justice Act 1991 โดยศาล Magistrate จะต้องกำหนดระดับความร้ายแรงของความผิดที่จำเลยกระทำลงว่ามีความร้ายแรงในระดับใด และจึงบอกค่าของระดับดังกล่าวด้วยรายรับของจำเลย โดยการประเมินรายได้ โทษปรับจึงแปรผันตามฐานะของผู้กระทำ หากเป็นผู้ยากจน จะถูกปรับเป็นจำนวนน้อยกว่าผู้ที่มีรายได้สูงกว่าในความผิดระดับเดียวกัน อย่างไรก็ตาม การปรับโดยพิจารณารายได้ของผู้กระทำนั้น มีผลใช้บังคับตั้งแต่เดือนตุลาคม ค.ศ.1992 และถูกยกเลิกไปเพราะมีผู้วิจารณ์ว่าผู้กระทำอาจถูกปรับสูงเท่ากับความผิดร้ายแรงแม้ว่าได้กระทำความผิดเล็กน้อย หากผู้นั้นมีฐานะดี ดังนั้น จึงได้ปรับปรุงแก้ไขการกำหนดโทษปรับ โดยแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 18 ของ The Criminal Justice Act, 1991 โดยกำหนดหลักเกณฑ์การลงโทษปรับว่า ศาลจะต้องคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดและค่าปรับจะต้องกำหนดตามความร้ายแรงของความผิดที่ศาลพิจารณาอย่างไรก็ดี ศาลมีอำนาจลดหรือเพิ่มอัตราโทษปรับได้ โดยพิจารณาจากฐานะของผู้กระทำความผิดและมีเหตุอื่นอันควรลดค่าปรับ เช่น การชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย ซึ่งส่วนใหญ่ศาลจะลดค่าปรับด้วยเหตุผลนี้

สมาคมผู้พิพากษา Magistrate ได้กำหนดแนวทางการกำหนดอัตราโทษปรับในความผิด แต่ละลักษณะไว้ เพื่อให้ศาลได้นำมาใช้ประกอบการพิจารณากำหนดโทษปรับ เพื่อก่อให้เกิดความเหมาะสมในการลงโทษอย่างเสมอภาคและได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของความผิด แนวทางดังกล่าวได้มีการปรับปรุงในปี 1993 และพิจารณาจากรายได้ ของผู้กระทำความผิดโดยเฉลี่ย ซึ่งมีตัวอย่างของแนวทางการกำหนดโทษปรับไว้ ดังนี้

ลักษณะของความผิด	อัตราโทษปรับ
เมาสุราและไม่อาจครองสติได้	90 ปอนด์

ขับรถโดยประมาท	180 ปอนด์
ทำให้เสียทรัพย์	270 ปอนด์
ลักทรัพย์ในร้านค้า	270 ปอนด์
ไม่หยุดเพื่อรายงานเมื่อมีอุบัติเหตุ	360 ปอนด์
ขับรถโดยไม่มีประกันภัย	540 ปอนด์

2) โทษปรับในคดี Indictment โดยศาล Crown Court ตามกฎหมายศาล Crown court มีอำนาจกำหนดโทษปรับ ได้โดยไม่มีอัตราโทษขั้น สูง (Criminal Law Act 1977, section 32 (1)) ในคดี Robinson [1991 Crim L. R. 794 นอกจากนี้ ใน PCC(A), 2000, Section 3 ไม่ได้จำกัดอำนาจศาล Crown court ที่จะลงโทษปรับไม่เกินกำหนดเช่นเดียวกับ ศาล Magistrate หากศาลได้พิจารณาคดี Indictment trial ในคดีที่อาจพิจารณาได้ ทั้ง Summary และ Indictment trial องค์กรใดศาลอาจถูกจำกัดมิให้ลงโทษปรับในเหตุดังนี้

(1) ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษในกระบวนการพิจารณา Indictment ในคดีที่พิจารณาในแบบ Summary ได้ ตาม Criminal Justice Act 1988, section 40

(2) ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษในความผิดเล็กน้อย (Minor offence) ตาม Criminal Justice Act 1988, section 56

(3) ศาล Crown court ได้พิพากษากลับคำพิพากษาของ ศาล Magistrate ในคดีที่พิจารณา แบบ Summary ซึ่งศาลได้ยกฟ้องหรือให้ลงโทษโดยชุมชน หรือยกฟ้องโดยมีเงื่อนไขที่ศาลกำหนด

(4) เมื่อศาลสั่ง ให้ปรับเพราะมีการอุทธรณ์เกี่ยวกับคำวินิจฉัยในเรื่องที่ตัดสินว่าจำเลยผิด หรืออุทธรณ์โต้แย้งคำวินิจฉัยลงโทษของศาล Magistrate

ต่อมา The Criminal Justice Act 2003 Section 162-165 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่ศาลจะกำหนดโทษปรับไว้ดังนี้

(1) ศาลมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นบุคคลแสดงรายได้ของผู้ นั้นเป็นหนังสือต่อศาลในกรณีที่ศาล Magistrate หากผู้นั้นไม่ได้มาศาลในวันพิจารณาแต่ได้ให้การรับสารภาพ ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นแสดงรายได้ของตนต่อศาล

(2) ในกรณีที่ศาล Crown Court เป็นผู้กำหนดโทษปรับ หากเป็นความผิดที่พิจารณาโดย Indictment ที่ไม่ใช่โทษที่กำหนดไว้ด้วยตัวกฎหมาย หรือเป็นโทษในความผิดตามมาตรา 110(2)-111(2) ของ The Power of Criminal Courts (sentencing) Act, 2000 หรือความผิดที่

กำหนดไว้ในมาตรา 225-228 ของ CJA, 2003 แล้วศาลมีอำนาจกำหนดโทษปรับพร้อมกับมาตราอื่น ๆ ที่เหมาะสมได้

(3) ในการกำหนดปรับโทษนั้นศาลจะต้องพิจารณาถึงรายได้ของผู้กระทำความผิดและจำนวนค่าปรับต้องเป็นไปตามความร้ายแรงของความผิดและอาจมีการปรับเพิ่มหรือลดได้ตามฐานะทางการเงินของผู้นั้น

อย่างไรก็ดีหากไม่มีหลักฐานทางรายได้ของผู้กระทำความผิดเพียงพอ ศาลมีดุลพินิจที่จะกำหนดค่าปรับได้ตามที่เห็นสมควร และในกรณีที่ศาลกำหนดค่าปรับแล้วเห็นว่าจำนวนโทษปรับน้อยเกินไป เมื่อพิจารณาจากฐานะทางการเงินของผู้นั้น ศาลมีอำนาจที่จะไม่ปรับผู้นั้นก็ได้อีก

2. การบังคับค่าปรับ

เมื่อศาล Crown Court หรือ Magistrate Court ลงโทษปรับแล้ว โดยหลัก ผู้ต้องโทษปรับต้องนำเงินมาชำระต่อศาล โดยเงินสดหรือเช็ค อย่างไรก็ตามหากผู้กระทำความผิดเป็นเด็กอายุระหว่าง 10-15 ปี ศาลสั่งให้บิดามารดาชำระค่าปรับแทนได้ หากไม่ชำระค่าปรับเลยศาลมีอำนาจออกคำสั่งให้บังคับค่าปรับจากทรัพย์สินอื่น หรืออาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ (ซึ่งต้องเป็นเพศเดียวกับผู้ต้องโทษปรับ) ค้นตัวผู้ต้องโทษปรับ และหากพบเงินในตัวผู้นั้นก็ให้นำมาชำระค่าปรับได้ หรืออาจผ่อนชำระค่าปรับให้กับผู้ต้องโทษปรับได้และหากบังคับโดยทางอื่นไม่ได้ก็อาจสั่งกักขังแทน แต่มีบางคดีที่ศาลอนุญาตให้ผ่อนชำระค่าปรับเกินกว่า 1 ปีได้ แต่หากพิจารณาว่าจะให้ผ่อนได้นานถึง 2 หรือ 3 ปีจะต้องเป็นกรณีที่เป็นความผิดร้ายแรงซึ่งต้องโทษปรับเป็นจำนวนมาก

ในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับไม่อาจชำระค่าปรับ หรือผ่อนชำระค่าปรับ ศาลมีอำนาจสั่งจำคุก หรือ กักขังได้ (PCC(S)A2000, Section 139 (2)) แต่ผู้ต้องหาต้องมีอายุกว่า 18 ปี แต่ถ้าผู้ต้องหา มีอายุกว่า 18 ปีแต่ไม่เกิน 20ปี ศาลมีอำนาจใช้การกักขังแทนค่าปรับได้ จะใช้โทษจำคุกไม่ได้ (PCC(S)A, 2000, Section 108) ระยะเวลาที่ Crown Court จะกำหนดให้จำคุกหรือกักขังแทนค่าปรับนั้น ต้องมีกำหนดไม่เกินกว่าที่ (PCC(S)A 2000, s 139 (4)) กำหนด ดังนี้

จำนวนโทษปรับ	ระยะเวลาขั้นสูง
ไม่เกิน 200 ปอนด์	7 วัน
เกิน 200 แต่ไม่เกิน 500 ปอนด์	14 วัน
เกิน 500 แต่ไม่เกิน 1,000 ปอนด์	28 วัน
เกิน 1,000 แต่ไม่เกิน 2,500 ปอนด์	45 วัน
เกิน 2,500 แต่ไม่เกิน 5,000 ปอนด์	3 เดือน

เกิน 5, 000 แต่ไม่เกิน 10, 000 ปอนด์	6	เดือน
เกิน 10, 00 แต่ไม่เกิน 20, 000 ปอนด์	12	เดือน
เกิน 20, 000 แต่ไม่เกิน 50, 000 ปอนด์	18	เดือน
เกิน 50, 000 แต่ไม่เกิน 100, 000 ปอนด์	2	ปี
เกิน 100, 00 แต่ไม่เกิน 250, 000 ปอนด์	3	ปี
เกิน 250, 000 แต่ไม่เกิน 1, 000, 000 ปอนด์	5	ปี
เกิน 1, 000, 000 ปอนด์	10	ปี

มาตรการที่กำหนดไว้ใน CJA 2003 เกี่ยวกับการกำหนดโทษปรับนั้นไม่ได้เปลี่ยนแปลงหลักการเดิม แต่มีการปรับปรุงวิธีการบังคับค่าปรับในกรณีที่ ผู้นั้นไม่มีเงินเสียค่าปรับ หรือหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับ โดยกำหนดไว้ในมาตรา 300-301 ซึ่งใช้กับการชำระค่าปรับทั้งศาล Magistrate และศาล (Crown Court) ที่จะใช้ไม่ใช้การลงโทษจำคุกแทนค่าปรับ โดยอาจออกคำสั่ง อย่างไม่อย่างหนึ่ง ดังนี้

1) ศาลสั่งให้ทำงานบริการโดยไม่จ่ายค่าตอบแทนตามมาตรา 199 ของ CJA 2003 หรือ คำสั่งห้ามออกนอกสถานที่ Curfew order ตามมาตรา 204 แทนการชำระค่าปรับหรืออาจ ขยายเวลาในการชำระค่าปรับให้แก่ผู้กระทำความผิดได้ในเวลาที่คาดว่าเขามีเงินที่จะชำระได้ หรือ ใช้ผ่อนชำระค่าปรับ

2) ในกรณีที่มีคำสั่งให้ทำงานโดยไม่จ่ายค่าตอบแทนหรือการสั่งห้ามออกนอก สถานที่แล้วหากผู้นั้นฝ่าฝืนการบังคับ กรณีฝ่าฝืนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ใน Schedule 8, 9, 10

3) ศาลมีอำนาจสั่ง เพิกถอนใบอนุญาตขับรถตาม The Road Traffic Act 1988 สำหรับเกณฑ์การคำนวณจำนวนวัน ที่ทำงานหรือวันที่ถูกห้ามออกนอกสถานที่จะเทียบกับจำนวน ค่าปรับในอัตราเท่าใดกำหนดไว้ใน Schedule 31 ดังนี้

(1) จำนวนวันที่ศาลจะสั่งให้ทำงานโดยไม่จ่ายค่าแรง ต้องไม่น้อยกว่า 20 ชั่วโมง โดยมีเกณฑ์ให้ทำงานโดยไม่จ่ายค่าแรง ไม่เกินกำหนดดังนี้

จำนวนโทษปรับ	ชั่วโมงที่ทำงาน
- ไม่เกิน 200 ปอนด์	40 ชั่วโมง
- เกิน 200 แต่ไม่เกิน 500 ปอนด์	60 ชั่วโมง

(2) ในกรณีสั่ง ห้ามออกนอกสถานที่แทนการชำระค่าปรับ มีเกณฑ์คำนวณ

ดังนี้

จำนวนเงินที่ปรับ	จำนวนวันที่ถูกห้าม
------------------	--------------------

- ไม่เกิน 200 ปอนด์	20	ชั่วโมง
- เกิน 200 แต่ไม่เกิน 500 ปอนด์	30	ชั่วโมง
- เกิน 500 แต่ไม่เกิน 1, 000 ปอนด์	60	ชั่วโมง
- เกิน 1, 000 ปอนด์ แต่ไม่เกิน 2, 500 ปอนด์	90	ชั่วโมง
- เกิน 2, 500 ปอนด์ขึ้นไป	180	ชั่วโมง

3. การใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษปรับ

ประเทศ สหราชอาณาจักร เป็นประเทศแรกที่น่าเอามาตรการลงโทษทางสังคม (Community Penalties) กับผู้กระทำความผิด ตั้งแต่ ค.ศ.1972 เหตุผลก็เนื่องมาจากประเทศ สหราชอาณาจักรประสบปัญหานักโทษ ล้นคุก เนื่องจากจำนวนผู้ต้องขัง ใน 3 เป็นผู้กระทำความผิดอาญาประเภทลหุโทษหรือความผิด เล็กน้อยที่ต้องรับโทษจำคุกในระยะสั้นต้องโทษจำคุกระยะสั้นและเพื่อเป็นการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมและจิตใจของผู้กระทำความผิด โดยกำหนดให้ต้องทำงานบริการสังคมและชุมชน ประกอบกับเมื่อคำนึงถึงความเหมาะสมและผลกระทบจากการจำคุกระยะสั้นไม่สามารถยับยั้งไม่ให้เกิดการ กระทำความ ผิดขึ้นอีก เนื่องจากผู้ต้องโทษจำคุกระยะสั้น จะหวนกลับไปกระทำความผิดขึ้นอีกภายในระยะเวลาเพียง 2 ปีหลังจากที่พ้นโทษไปแล้ว ซึ่งรัฐเองก็ต้องสูญเสียงบประมาณไปเป็นจำนวนมากเพื่อที่จะควบคุมคนเหล่านี้ไว้ในเรือนจำ ต่อมา คณะกรรมการที่ปรึกษาระบบการลงโทษ (The Adversary Council on The Penal System) ได้พยายามหาทางเลือกอื่นที่เหมาะสมแทนการลงโทษจำคุกในเรือนจำ

โดยที่มาตรการนี้จะอยู่ภายใต้การดำเนินงานของสำนักงานคุมความประพฤติ (Probation Office) ซึ่งขึ้นกับ Home Office โดยมีเจ้าพนักงานคุมประพฤติเป็นผู้รับผิดชอบทั้งงานคุมประพฤติกุมและบริการสังคม นอกจากนั้นยังมีเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับงานบริการสาธารณะทำหน้าที่สอดส่องดูแลการทำงานของผู้อยู่คุมความประพฤติภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการคุมประพฤติและบริการส่วนท้องถิ่น และทำหน้าที่กำหนดขอบเขต ลักษณะงาน และวิธีการทำงานรวมทั้งการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่น

มาตรการบริการสังคมเป็นมาตรการที่ให้อำนาจศาลในการจัดให้ผู้กระทำความผิดที่มีอายุ 16 ปี หรือกว่า 16 ปีซึ่งศาลสั่งให้คุมประพฤติให้ทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แก่ชุมชนหรือสังคม โดยไม่ได้รับค่าตอบแทนภายใน ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง และไม่เกินกว่า 240 ชั่วโมง และจะต้องทำงานให้เสร็จสิ้นภายใน 12 เดือน ทั้งนี้ไม่ว่าผู้กระทำความผิดดังกล่าวจะต้องโทษตามคำสั่งพิพากษาให้จำคุกหรือไม่ก็ตาม

คำสั่งให้ทำงานบริการสังคมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับค่าปรับนั้น นับแต่วันที่ศาล Magistrate มีคำสั่งออกหมายให้จำคุกจำเลยซึ่งผิดนัดชำระค่าปรับ ศาลอาจมีคำสั่งให้จำเลยทำงานบริการสังคมแทนที่การสั่งจำคุกจำเลยได้ คำสั่งให้จำเลยทำงานบริการสังคมจะสิ้นสุดไปเมื่อจำเลยนำเงินก้อนมาชำระค่าปรับให้กับเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจรับเงินค่าปรับจนครบ แต่ถ้าจำเลยชำระค่าปรับบางส่วนจะต้องลด จำนวนชั่วโมงที่จำเลยต้องทำงานลงไปตามอัตราส่วนและศาลจะออกคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดที่ถูกลงโทษปรับอยู่ภายใต้การสอดส่องดูแลควบคุมความประพฤติโดยบุคคลที่ศาลกำหนด คือ พนักงานคุมประพฤติ

โดยก่อนที่ศาลจะทำคำสั่งให้ทำงานบริการสังคม ศาลต้องอธิบายให้ผู้กระทำความผิดทราบถึงกรณีนี้ด้วย

- (1) วัตถุประสงค์และผลรวมทั้งเงื่อนไขของคำสั่งดังกล่าว
- (2) ผลที่จะเกิดขึ้นภายหลังหากผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าว
- (3) ศาลมีอำนาจทบทวนคำสั่งที่ได้สั่งไปแล้วตามคำขอของผู้กระทำความผิด

หรือเจ้าหน้าที่คุมประพฤติ

เดิมการทำงานบริการสังคมตามคำสั่งศาลจะต้องได้รับความยินยอมจากจำเลย

ต่อมาหลักความยินยอมดังกล่าวได้ถูกยกเลิกโดย The crime (sentence) Act, 1997 section 38(2)(b) ทำให้ในปัจจุบันศาลไม่ต้องได้รับความยินยอมจากจำเลยในการทำคำสั่งให้ทำงานบริการสังคมและไม่ว่าศาลใดจะเป็นผู้ออกคำสั่งให้จำเลยทำงานบริการสังคม กระบวนการบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งศาลจะดำเนินการ โดยศาล Magistrate ที่จำเลยมีภูมิลำเนา และจำเลยมีหน้าที่ต้องทำงานบริการสังคมในเมืองที่จำเลยมีภูมิลำเนา ถ้าจำเลยได้รับสั่งให้ทำงานบริการสังคมแล้วละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของศาล พนักงานคุมประพฤตินจะรายงานศาลทราบ เพื่อให้ศาลออกหมายเรียกผู้กระทำความผิดมาชี้แจงต่อศาล

4. องค์กรที่ทำหน้าที่บังคับโทษปรับ

เมื่อศาล Crown Court หรือศาล Magistrate Court กำหนดค่าปรับแล้วการบังคับค่าปรับเป็นหน้าที่ของศาล Magistrate กล่าวคือถ้าศาลที่กำหนดอัตราค่าปรับคือศาล Magistrate การบังคับเรียกค่าปรับอยู่ในความรับผิดชอบของศาล Magistrate ที่ออกคำสั่งปรับนั้น และถ้าศาลที่กำหนดค่าปรับคือศาล Crown Court หน้าที่บังคับการให้เป็นไปตามโทษปรับของศาล Magistrate ที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นในเขตศาลนั้น ในกรณีที่ ผู้กระทำความผิดอาศัยอยู่นอกเขตอำนาจที่มี

อำนาจบังคับโทษปรับ คำสั่งศาลนั้นอาจโอนไปยังศาลท้องถิ่นที่ผู้กระทำ ความผิดอยู่ได้ ศาลอาจอนุญาตให้ระยะเวลาการชำระค่าปรับได้หรือกำหนดให้ผู้กระทำทำความผิดแบ่งชำระปรับเป็นงวดก็ได้

ในประเทศสหราชอาณาจักรเจ้าหน้าที่ของศาลเป็นผู้ดำเนินการในเรื่องการลงโทษ โดยเป็นผู้ใช้ดุลพินิจในการจัดการเกี่ยวกับค่าปรับหรือจัดว่าผู้กระทำทำความผิดควรรับภาระในการถูกปรับอย่างไรรวมถึงเป็นผู้กำหนดกระบวนการขั้นตอนในการบังคับค่าปรับ ซึ่งการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานศาล มี 3 รูปแบบ

1) ขั้นตอนการปรับเปลี่ยนวิธีการชำระเงินค่าปรับอย่างเป็นทางการ ซึ่งจะมีสัญญาที่เป็นหลักฐานและมีบัตรชำระค่าปรับของจำเลย ศาลบางแห่งหากมีการแบ่งชำระค่าปรับก็จะมีกรคิดดอกเบี้ยจากจำนวนค่าปรับดังกล่าวด้วย หากจำเลยกระทำความผิดโดยมีแรงจูงใจให้กระทำความผิดจะมีอัตราดอกเบี้ยบวกเพิ่มบน จำนวนค่าปรับที่น้อยกว่า 1 เพอร์เซ็นต์ แต่ครั้งครั้งที่จำเลยชำระค่าปรับจะมีการออกไปเสร็จให้แก่จำเลย

2) การใช้ดุลพินิจอย่างที่สองของเจ้าหน้าที่ศาลจะวัดได้ยากเรียกว่า “การปรับปรุงอย่างมีกลยุทธ์” เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ศาลยอมรับเงินค่าปรับในอัตราที่ต่ำกว่าที่ศาลกำหนดในคำพิพากษา หรือหลังจากที่ได้มีการทำสัญญาอย่างเป็นทางการแล้ว โดยไม่มีมาตรการบังคับจำเลย รูปแบบของการแบ่งชำระค่าปรับจะอยู่ในระยะเวลาที่นานกว่าที่กำหนดหรือกำหนดให้เงินค่าปรับแต่ละงวดมีจำนวนน้อยลงกว่าที่ศาลพิจารณา

3) การใช้ดุลพินิจในประการสุดท้ายคือ การปรับอัตราค่าปรับเมื่อมีการผิดนัดเกิดขึ้น ถ้าจำเลยชำระค่าปรับต่ำกว่าอัตราที่ศาลมีคำพิพากษาและถ้าเจ้าหน้าที่ของศาลไม่ได้กระทำการตรวจสอบแก้ไขผิดพลาดดังกล่าวก็หมายความว่าภาระในการปรับบุคคลดังกล่าวได้มีการเปลี่ยนแปลง แม้อาจจะมีข้อโต้แย้งว่าเหตุดังกล่าวมิให้เกิดขึ้นเพราะดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ก็ตาม การบังคับใช้ ค่าปรับไม่อาจปรับเปลี่ยนได้โดยง่ายโดยการดำเนินงานของศาล หน้าที่ในการระบุผู้กระทำความผิดอาจมีการทำเป็นระยะและอาจถูกละทิ้งถ้ามีงานอื่นที่สำคัญกว่า เนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดกับการตรวจพบผู้กระทำความ ผิดแต่กรณีที่เจ้าหน้าที่ของศาลมีข้อจำกัดทางทรัพยากรไม่ได้จำกัดการใช้ดุลพินิจ ถ้าเจ้าหน้าที่ศาลเห็นว่าม้งานอื่นสำคัญกว่างานตรวจสอบการไม่ชำระเงินค่าปรับก็ หมายความว่าภาระของผู้ถูกลงโทษได้ลดน้อยลงไป เนื่องจากเขาไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งของศาลได้และผู้กระทำคว ามผิดหลายคนก็เข้าใจวิธีการดังกล่าวของ เจ้าพนักงานดำเนินการปรับ

การบังคับค่าปรับจะเกี่ยวกับหน่วยงานสองแห่งคือ ระหว่างผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ของศาล การใช้วิธีการเฉพาะเพื่อบังคับเอาค่าปรับ เช่น การจำคุก การริบทรัพย์สินหรือ

อัยคดีทริเรียกร่องแห่งรายได้จะตั้ง อองเง็งให้ผู้ที่ไม่ชำระค่าปรับทราบและนำบุคคลนั้นมาศาลเพื่อ สอบถามเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของเขาเสียก่อน การที่จะตัดสินลดหย่อนค่าปรับบางส่วนหรือ ทั้งหมดจะต้องกระทำอย่างเหมาะสมโดยศาล เมื่อมีการพิจารณาคดีดังกล่าวเจ้าหน้าที่ศาลจะเป็น ผู้ จัดหารายละเอียดเกี่ยวกับก ารชำระค่าปรับที่จำเลยได้ชำระมาแล้วทั้งหมด การส่งจดหมายเตือนให้ ชำระค่าปรับที่ค้างชำระ การออกหมายเรียกให้จำเลยมาศาล การคำประกัน การบังคับการปรับ จะต้องมีความยืดหยุ่นบางประการเพื่อดำรงความยุติธรรม

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในประเทศ สหราชอาณาจักร การกำหนดโทษ ปรับขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของการกระทำความผิดและดุลพินิจของศาล จึงทำให้ศาลมีอำนาจใน การเข้าถึงข้อมูลทางการเงินของผู้กระทำความผิดตลอดจนสภาพแวดล้อมแห่งข้อหาและประวัติ ของผู้กระทำความผิดประกอบกันด้วย เมื่อกำหนดค่าปรับแล้วศาลจะต้องกำหนดระยะเวลาให้ ผู้กระทำความผิดมีโอกาสชำระค่าปรับภายในระยะเวลาอันสมควรหรืออาจสั่งให้ผู้กระทำความผิด ผ่อนชำระค่าปรับเป็นงวด ๆ หากมีการผิดนัดไม่ชำระค่าปรับศาลจึงจะตั้งกักขังหรือจำคุกหรืออาจมี คำสั่งให้จำเลยทำงานบริการสังคมได้ ซึ่งการบังคับชำระค่าปรับนี้กระทำโดยศาล Magistrate เป็น ผู้ ออกคำสั่ง ส่วนเจ้าหน้าที่ของศาลเป็นผู้ดำเนินการลงโทษมีดุลพินิจ ในการจัดการเกี่ยวกับค่าปรับว่า ผู้กระทำความผิดควรรับภาระในการถูกปรับอย่างไร รวมถึงเป็นผู้กำหนดกระบวนการขั้นตอนใน การบังคับค่าปรับ

2. การบังคับใช้โทษปรับในประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law)

2.1 ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส

1. การบังคับโทษปรับ

ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสเป็นประเทศที่มีการแบ่งประเภทความผิดอาญาไว้อย่าง เป็นระบบเรียกว่า การแบ่งประเภทความผิดแบบระบบไตรภาค โดยได้แบ่งประเภทของความผิด ออกเป็น 3 ประเภทด้วยกัน คือ

ความผิดอุกฤษฏ์โทษหรือความ ผิดมหันตโทษ (Les Crimes) ซึ่งตามประมวล กฎหมายอาญาฝรั่งเศส ค.ศ.1993 มาตรา 131-1 ได้แก่ความผิดที่มีบทระวางโทษ ดังต่อไปนี้

- (1) จำคุกตลอดชีวิตหรือกักขังตลอดชีวิต
- (2) จำคุกหรือกักขังสามสิบปี
- (3) จำคุกหรือกักขังยี่สิบปี
- (4) จำคุกหรือกักขังสิบห้าปี

ประมวลกฎหมายอาญา สาธารณรัฐฝรั่งเศสมาตรา 131-2 บัญญัติไว้ว่า แม้ศาลจะลงโทษจำคุกและกักขัง สำหรับความผิดอุกฤษฏ์โทษแล้ว ก็ไม่ห้ามในการที่จะลงโทษปรับหรือโทษเสริมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 131-10 อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่าในประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสมาตรา 131-1 นั้นบัญญัติไว้แต่โทษจำคุกสำหรับความผิดอุกฤษฏ์โทษ ไม่ได้กล่าวถึงโทษปรับเลย ต่างกับบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา สาธารณรัฐฝรั่งเศสมาตรา 131-3 โทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดมิชฌิมโทษ มีทั้งโทษปรับและโทษแทนที่หรือโทษเสริมอื่น ๆ ด้วย นอกจากนี้ยังมีบทบัญญัติ ซึ่งกำหนดความผิดอุกฤษฏ์โทษและกำหนดโทษไว้แต่เพียงโทษจำคุกโดยไม่กำหนดโทษปรับไว้ด้วย

อย่างไรก็ดีประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 131-10 ได้กำหนดโทษเสริมสำหรับความผิดความผิดอุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมิชฌิมโทษไว้ โดยเป็นโทษสำหรับบุคคลธรรมดา ได้แก่โทษดังต่อไปนี้

- การห้าม การริบ การลบล้างหรือการถอนสิทธิ
- คำสั่งให้รักษาพยาบาล หรือการกำหนดหน้าที่ให้กระทำ
- ห้ามเคลื่อนย้าย หรือการริบวัตถุสิ่งของ
- ปิดสถานประกอบการ
- ให้ปิดประกาศคำวินิจฉัยของศาล หรือเผยแพร่ โดยสื่อหนังสือพิมพ์ หรือวิธีการสื่อสารวิทยุโทรทัศน์

สื่อสารวิทยุโทรทัศน์

2. ความผิดมิชฌิมโทษหรือมิชฌิมโทษ (Les Délits) ซึ่งประเภทของโทษที่ลงแก่ผู้กระทำความผิดมิชฌิมโทษนั้น ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส ค.ศ.1993 ได้กำหนดไว้ดังนี้

- 1) โทษจำคุก
- 2) โทษปรับ
- 3) โทษปรับรายวัน
- 4) โทษการทำงานบริการสาธารณะ
- 5) โทษห้ามหรือจำกัดสิทธิตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 131-6
- 6) โทษเสริมตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 131-10

จะเห็นได้ว่า โทษสำหรับความผิดมิชฌิมโทษหรือมิชฌิมโทษนั้น มีโทษหลักคือโทษจำคุกและโทษปรับ และมีโทษทางเลือก (Les Peines Alternatives) หรือโทษแทนที่ (Les Peines De Substitution) ซึ่งได้แก่ โทษปรับรายวัน โทษการทำงานบริการสาธารณะ โทษห้ามหรือจำกัดสิทธิ และโทษเสริม (Les Peines Complémentaries) ตามมาตรา 131-10 ข้างต้น โดยโทษปรับถือเป็น

โทษหลักของการกำหนดความผิดในชั้น มัชฌิมโทษหรือมัชยโทษ ในกรณีบุคคลธรรมดากระทำ ความผิด โทษปรับอาจใช้เป็นโทษที่แทนการจำคุกได้ในกรณีความผิดเล็กน้อย ซึ่งเป็นการหลีกเลี่ยง การจำคุกระยะสั้น แต่กรณีนิติบุคคลกระทำ ความผิดโทษปรับมักใช้เป็นโทษหลักประเภทเดียวที่จะ ลงแก่นิติบุคคลนั้น

2.1 โทษทางเลือกสำหรับความผิดมัชฌิมโทษ (Les Peines correctionnelles Alternatives)

โทษทางเลือกเกิดขึ้นมาตั้งแต่ครั้งที่มีการออกรัฐบัญญัติฉบับลงวันที่ 11 กรกฎาคม ค.ศ.1975 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้โทษประเภทนี้ในการลงโทษแทนโทษจำคุกระยะสั้น โทษ ทางเลือกจึงเป็นโทษที่มีรูปแบบพิเศษจากโทษหลักอันเป็นโทษค้ำ จึงเดิมทั่วไปรูปแบบของโทษ ประเภทนี้ คือ การห้ามหรือการจำกัดสิทธิต่าง ๆ ของผู้กระทำความผิด ต่อมาเมื่อได้มีการ ประกาศใช้รัฐบัญญัติฉบับลงวันที่ 10 มิถุนายน ค.ศ.1983 ได้มีการบัญญัติประเภทของโทษ ทางเลือกให้สมบูรณ์ โดยแก้ไขเพิ่มเติมโทษใหม่ ๆ เข้าไปอีก คือ การทำงานบริการสาธารณะและ โทษปรับรายวัน

(1) โทษปรับรายวัน

โทษปรับรายวันเป็นโทษที่มีการใช้ในต่างประเทศ เช่น ประเทศสาธารณรัฐ เยอรมัน ฯลฯ มาแล้วก่อนที่ประเทศ สาธารณรัฐฝรั่งเศสจะนำมาใช้ หลังจากที่ได้มีการศึกษาข้อดี และข้อเสียเกี่ยวกับการใช้โทษดังกล่าวแล้วได้มีการนำโทษปรับรายวันมาใช้ในกฎหมาย ฝรั่งเศส โดยรัฐบัญญัติฉบับลงวันที่ 10 มิถุนายน ค.ศ.1983 ในขณะที่วัตถุประสงค์ของการใช้โทษปรับ รายวันมิใช่เพื่อเป็นโทษที่ชี้แทนที่โทษจำคุก จึงมีผลเท่ากับว่าเมื่อศาลจะพิพากษาลงโทษปรับ รายวันแล้ว ศาลไม่สามารถลงโทษจำคุกและโทษปรับธรรมดาได้ อย่างไรก็ตาม รัฐบัญญัติเกี่ยวกับการ สัจจรทางหลวงฉบับลงวันที่ 10 กรกฎาคม ค.ศ.1987 ได้กำหนดให้โทษปรับรายวันเป็นโทษ เสริมสำหรับความผิดที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายทางหลวง (Code De La Route)

ต่อมาเมื่อมีการปฏิรูปประมวลกฎหมายอาญาสาธารณรัฐฝรั่งเศสฝ่ายนิติบัญญัติ ได้กำหนดเงื่อนไขในการใช้โทษปรับรายวันใหม่โทษปรับรายวันได้กลายเป็นโทษเสริมที่ ทั่วไปและ โทษที่สามารถชี้แทนที่โทษปรับตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา สาธารณรัฐ ฝรั่งเศส มาตรา 131-5 และ 131-25 กล่าวคือ ตามหนังสือเวียนว่าด้วยแนวทางการบังคับใช้ประมวลกฎหมาย อาญาได้อนุญาตให้ ผู้พิพากษาสามารถลงโทษจำคุก และโทษปรับรายวันพร้อมกันได้ทำให้โทษ ปรับรายวันมีฐานะเป็นโทษหลักทั่วไปในกรณีดังกล่าวและไม่มีฐานะเป็นโทษแทนที่โทษจำคุกอีก ต่อไป (ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 131-5)

ลักษณะของโทษปรับรายวันเป็นโทษปรับที่ให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดจำนวนค่าปรับในแต่ละวันโดยคำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจและภาระความรับผิดชอบของจำเลย ซึ่งจะต้องไม่เกิน 300 ยูโรต่อหนึ่งวันและการกำหนดจำนวนวันที่จะต้องรับโทษปรับรายวันนั้นจะต้องคำนึงถึงพฤติการณ์แวดล้อมแห่งการกระทำความผิด แต่ต้องไม่เกินสามร้อยหกสิบวัน (ประมวลกฎหมายอาญาสาธารณรัฐฝรั่งเศสมาตรา 131-5)

(2) โทษการทำงานบริการสาธารณะ

โทษการทำงานบริการสาธารณะเป็นโทษที่ได้มีการนำมาใช้โดยรัฐบัญญัติฉบับลงวันที่ 10 มิถุนายน ค.ศ.1983 เช่นเดียวกับโทษปรับรายวัน เป็นโทษที่กำหนดไว้สำหรับเป็นโทษแทนที่โทษจำคุกตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 131-8 ศาลได้ใช้โทษดังกล่าวแทนโทษจำคุกเป็นจำนวนไม่น้อย เนื่องจากโทษการทำงานบริการสาธารณะมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้แทนการลงโทษหลัก ดังนั้นนอกจากประมวลกฎหมายอาญาสาธารณรัฐฝรั่งเศสมาตรา 131-9 วรรคแรกจะห้ามการลงโทษการทำงานบริการสาธารณะพร้อมกับโทษจำคุกแล้วยังห้ามการลงโทษการทำงานบริการสาธารณะพร้อมกับการลงโทษอื่น ๆ ในคราวเดียวกันอีกด้วย

- 1) โทษห้ามหรือจำกัดสิทธิของผู้กระทำความผิด
- 2) โทษปรับ
- 3) โทษปรับรายวัน

ระยะเวลาของโทษการทำงานบริการสาธารณะนั้นกำหนดไว้ว่าจะต่ำกว่าสี่ สิบ ชั่วโมงไม่ได้ แต่ห้ามเกินกว่าสองร้อยชั่วโมงระยะเวลาการทำงานดังกล่าวจะต้องอยู่ภายในกรอบเวลาที่ศาลกำหนดไว้แต่ระยะเวลาดังกล่าวต้องไม่เกินกว่าสิบแปดเดือน

(3) โทษห้ามหรือการจำกัดสิทธิต่าง ๆ ของผู้กระทำความผิด

ประมวลกฎหมายอาญา สาธารณรัฐฝรั่งเศส มาตรา 131-6 ได้บัญญัติโทษห้ามหรือจำกัดสิทธิของผู้กระทำความผิดไว้จำนวน 11 ประการด้วยกันตามลำดับความหนักเบา เกือบครึ่งหนึ่งของโทษดังกล่าวมีผลกระทบโดยตรงหรือโดยทางอ้อมต่อสิทธิมนุษยชนที่สำคัญยิ่งในโลกยุคปัจจุบัน นั่นก็คือ การห้ามขับขี่ยานพาหนะ รายละเอียดของโทษห้ามหรือจำกัดสิทธิของผู้กระทำความผิดไว้จำนวน 11 ประการมีดังต่อไปนี้

- 1) การพักใบอนุญาตขับขี่เป็นระยะเวลาไม่เกินห้าปี
- 2) การห้ามขับขี่ยานพาหนะบางประเภทเป็นระยะเวลาไม่เกินห้าปี
- 3) การยกเลิกใบอนุญาตขับขี่และการห้ามร้องขอให้ ออกใบอนุญาตขับขี่

ฉบับใหม่เป็นระยะเวลาไม่เกินห้าปี

- 4) การรียานพาหนะหนึ่งหรือหลายรายการของผู้กระทำความผิด
  - 5) การห้ามเคลื่อนที่ยานพาหนะหนึ่งหรือหลายรายการของผู้กระทำความผิดเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี
  - 6) การห้ามยึดถือหรือพกพาอาวุธซึ่งต้องได้รับอนุญาตเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี
  - 7) การรียอาวุธหนึ่งหรือหลายรายการซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ หรืออยู่ในความครอบครองของผู้ถูกลงโทษ
  - 8) การถอนใบอนุญาตล่าสัตว์กับการห้ามร้องขอออกใบอนุญาตล่าสัตว์ฉบับใหม่เป็นระยะเวลาไม่เกินห้าปี
  - 9) การห้ามส่งจ่ายเช็คเพื่อการอื่นนอกเหนือจากเช็คที่อนุญาตให้ถอนเงินโดยผู้ส่งจ่าย ซึ่งเป็นผู้จ่าย หรือเช็คที่ได้รับการรับรองและแสดงบัตรจ่ายเงินของธนาคาร
  - 10) การรียสิ่งของที่มีไว้หรือมีความมุ่งหมายที่จะใช้กระทำความผิดหรือสิ่งของที่ได้มาจากการกระทำความผิด อย่างไรก็ตามการรียสิ่งของดังกล่าวไม่อาจกระทำได้ หากเป็นความผิดมัจฉิมโทษเกี่ยวกับการพิมพ์
  - 11) การห้ามประกอบกิจกรรมทางวิชาชีพหรือสังคมเป็นระยะเวลาไม่เกินห้าปี หากปรากฏว่าสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ใช้กิจกรรมดังกล่าวถูกจงใจใช้สำหรับเตรียมการหรือกระทำความผิด
- อย่างไรก็ตาม การห้ามดังกล่าวไม่บังคับใช้สำหรับการปฏิบัติการกิจที่ มาจากการเลือกตั้ง หรือในความรับผิดชอบของสหภาพ รวมทั้งในกรณีที่เป็นความผิดมัจฉิมโทษเกี่ยวกับการพิมพ์

2.2 โทษเสริมสำหรับความผิดมัจฉิมโทษ

สำหรับโทษเสริม ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 131-10 นั้น ซึ่งเป็นโทษที่กำหนดไว้สำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา ได้แก่

- 1) การห้าม การรีย การลบล้างหรือการถอนสิทธิ
- 2) คำสั่งให้รักษาพยาบาลหรือการกำหนดหน้าที่ให้กระทำ
- 3) ห้ามเคลื่อนย้ายหรือการรียวัตถุสิ่งของ
- 4) ปิดสถานประกอบการ
- 5) ให้ปิดประกาศคำวินิจฉัยของศาล หรือเผยแพร่โดยสื่อหนังสือพิมพ์ หรือวิธีการสื่อสารวิทยุ โทรทัศน์

3. ความผิดลหุโทษ (Les Contraventions) ซึ่งเป็นความผิดที่กำหนดขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความมีวินัยของส่วนรวมโดยส่วนมากมักเป็นความผิดที่มีลักษณะไม่ร้ายแรง และเป็นความผิดที่เกิดจากข้อห้าม (Mala Prohibit) โดยได้กำหนดโทษสำหรับความผิดลหุโทษไว้ 2 ประเภทด้วยกันคือ

1) โทษปรับ

2) โทษที่ห้ามหรือจำกัดสิทธิบางประการ

เดิมก่อนมีการประกาศใช้กฎหมายอาญฉบับใหม่ ใน ค.ศ.1993 กฎหมายอาญาเดิม (ค.ศ.1810) ได้กำหนดโทษสำหรับความผิดลหุโทษไว้ คือ โทษจำคุก โทษปรับและโทษริบทรัพย์สิน จะเห็นได้ว่าปัจจุบันประเทศ สาธารณรัฐ ฝรั่งเศสได้มุ่งเน้นโทษเสริมอื่น ๆ แทนการลงโทษจำคุกมากขึ้น ซึ่งโทษเสริมดังกล่าวคือโทษที่ห้ามหรือจำกัดสิทธิของผู้กระทำความผิด เช่น การประกอบอาชีพดังที่กล่าวมาข้างต้น

2. การบังคับชำระค่าปรับ

การลงโทษปรับ (L'amende) เป็นการที่รัฐบังคับให้มี บทลงโทษ โดยชำระค่าปรับให้แก่รัฐ โทษปรับเป็นการลงโทษทางอาญาที่สะท้อนให้เห็นถึงประโยชน์มากกว่าโทษ เช่น การปรับไม่เป็นการทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเสียหายเหมือนการลงโทษจำคุก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถูกจำคุกในระยะเวลาสั้น ๆ ซึ่งสามารถนำการลงโทษปรับมาใช้แทนการลงโทษดังกล่าวได้ สำหรับรูปแบบของการลงโทษปรับจะพิจารณาจากรายได้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดของผู้กระทำความผิดโดยจะนำรายได้ดังกล่าวมากำหนดในรูปร้อยละและนำมาแบ่งออกเป็นส่วน ๆ เพื่อนำส่วนหนึ่งมาใช้ในการชำระค่าปรับ โดยอาจใช้วิธีการคำนวณในช่วงระยะเวลา ๓ เดือนเป็นรายเดือนหรือรายปี เช่น กำหนดโทษปรับร้อยละ 5 ของเงินเดือน เป็นระยะเวลา 10 เดือน หรือกำหนดโทษปรับร้อยละ 20 ของรายได้ประจำปีเป็นระยะเวลา 5 ปี เป็นต้น

ต่อมาได้มีการบัญญัติประมวลกฎหมายอาญาใหม่ใน ค.ศ.1983 ทำให้การลงโทษปรับมีระบบวิธีอื่นคือการปรับรายวัน ซึ่งศาลจะกำหนดค่าปรับโดยพิจารณาเปรียบเทียบกับรายได้รายวันของผู้กระทำความผิด อย่างไรก็ตามการกำหนดโทษปรับขั้นสูงสุดจะต้องไม่เกิน 360 วันและการกำหนดค่าปรับรายวันจะต้องพิจารณาจากความสามารถของผู้ถูกปรับโดยอัตราค่าปรับจะต้องไม่เกินจำนวนเงิน 2,000 ฟรังก์

3. การใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษปรับ

มาตรการเสริมใช้แทนการปรับของประเทศ สาธารณรัฐฝรั่งเศส นอกจากที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 131-10 ซึ่งเป็นโทษเสริมสำหรับความผิดอุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมหันตโทษและความผิดฆมิโทษหรือมัชยโทษ ได้แก่ การลงโทษบุคคลธรรมดาโดยการห้ามการริบ การลบล้างหรือการถอนสิทธิ คำสั่งให้รักษาพยาบาลหรือการกำหนดหน้าที่ให้กระทำ ห้ามเคลื่อนย้ายหรือการริบวัตถุสิ่งของ ปิดสถานประกอบการและคำสั่งให้ปิดประกาศ คำวินิจฉัยของศาล หรือเผยแพร่ โดยสื่อหนังสือพิมพ์หรือวิธีการสื่อสารวิทยุโทรทัศน์แล้ว ประเทศฝรั่งเศสยังได้มีการนำแนวคิดเกี่ยวกับมาตรการทำงานบริการสังคมมาใช้เป็นมาตรการเสริมและแทนการปรับด้วย โดยมีความประสงค์เพื่อช่วยฟื้นฟูพฤติกรรมของผู้ต้องโทษให้สามารถกลับคืนสู่สังคมได้ง่ายขึ้น ลดความหวาดกลัวและความวิตกกังวลของประชาชนมาตรการบริการสังคมในประเทศ สาธารณรัฐฝรั่งเศส เป็นมาตรการที่กำหนดขึ้นโดยรัฐบัญญัติเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน ค.ศ.1983 ซึ่งต่อมาได้มีการกำหนดมาตรการดังกล่าวไว้ในประมวลกฎหมายอาญาในส่วนของเรื่องโทษ ศาลจะใช้มาตรการบริการสังคมกับคดีอาญาที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดในคดีเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่มีการทำซ้ำแล้วซ้ำอีก หรือความผิดปานกลาง เช่น ความผิดเกี่ยวกับการจราจรหรือการคมนาคม โดยส่วนใหญ่ศาลอุทธรณ์จะเป็นผู้นำวิธีการดังกล่าวมาใช้มากกว่าศาลชั้นต้น ซึ่งศาลจะพิพากษาเมื่อสิ้นสุดการพิจารณาคดีโดยในทางปฏิบัติจะมีผู้ทำหน้าที่บังคับโทษ (Le juge de l'application des peines (JAP)) ซึ่งจะเป็นผู้พิพากษาในชั้น ศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่หรือผู้พิพากษาในชั้นศาล ที่มีคำพิพากษาแต่งตั้งให้เป็น ผู้พิพากษาบังคับโทษผู้พิพากษาบังคับโทษจะตรวจสอบประวัติและความประพฤติของผู้ต้องโทษเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมในการปรับเปลี่ยนโทษ หากพิจารณาแล้วสมควรจะได้รับการเปลี่ยนโทษ ผู้พิพากษาบังคับโทษจะเป็นผู้ร้องขอให้ศาลเปลี่ยนโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือนเป็นมาตรการบริการสังคม ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดหรือรอการลงโทษพร้อมกับการใช้มาตรการบริการสังคม ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 132-54 โดยลักษณะงานบริการสังคมส่วนใหญ่จะเป็นการทำงานในด้านการรักษาสังแวดล้อมเนื่องจากการทำงานที่มีความเสี่ยงน้อย

ในกรณีที่ผู้ต้องโทษนั้นมียานทำอยู่แล้วจะต้องบังคับใช้มาตรการทำงานบริการสังคม นอกเวลาของการทำงานปกติโดยหน่วยงานที่ผู้ต้องโทษไปทำงานจะต้องเป็นผู้จ่ายค่า อาหารค่าเดินทางและเงินประกันความเสียหายอันเกิดจากทำงาน

ในการเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นมาตรการบริการสังคมนั้น มาตรา 131-22 แห่งประมวลกฎหมายอาญา สาธารณรัฐฝรั่งเศสได้กำหนดว่า ผู้พิพากษาบังคับโทษจะเป็นผู้กำหนดวิธีการและระยะเวลาในการบังคับมาตรการทำงานบริการสังคมโดย จะมีการกำหนดระยะเวลาการทำงานเป็น

เวลา 40-240 ชั่วโมง ภายในระยะเวลาไม่เกิน 18 เดือน โดยไม่มีค่าตอบแทนและภายใต้ข้อจำกัดตามที่ศาลกำหนด ระยะเวลาดังกล่าวจะสิ้นสุดลงเมื่อผู้ต้องโทษได้ทำงานบริการสังคมเสร็จสมบูรณ์ โดยระยะเวลาดังกล่าวอาจจะสะดุดหยุดลงได้ในกรณีที่ผู้ต้องโทษประสบปัญหาที่ร้ายแรงและเร่งด่วน และภายในระยะเวลาดังกล่าวนี้ผู้พิพากษาจะกำหนดให้ผู้กระทำความผิดจะต้องปฏิบัติตามมาตรการควบคุม คือ

1. ผู้กระทำความผิดที่ทำงานบริการสังคมต้องมารายงานตัวต่อผู้พิพากษาบังคับโทษหรือเจ้าหน้าที่ควบคุมที่ได้รับมอบหมาย
2. ผู้กระทำความผิดที่ศาลสั่งให้ทำงานบริการสังคมจะต้องตรวจร่างกายก่อนที่จะมีการปฏิบัติหน้าที่ตามโทษที่ได้รับ เพื่อที่จะสามารถตรวจสอบว่าเป็นผู้ที่มีสุขภาพแข็งแรงและไม่เป็นพาหะของเชื้อโรคไปยังผู้อื่นเป็นการยืนยันรับรองทางการแพทย์ว่าเหมาะสมที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการบริการสังคม
3. ผู้ทำงานบริการสังคมจะต้องชี้แจงเหตุผลของการเปลี่ยนงานหรือเปลี่ยนสถานที่พักอาศัยอันเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการบริการสังคมตามวิธีการที่กำหนด
4. ผู้ทำการบริการสังคมจะต้องขออนุญาตล่วงหน้าต่อผู้พิพากษาบังคับโทษสำหรับการเดินทางอันอาจจะก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการให้บริการสังคม
5. ผู้ทำงานบริการสังคมจะต้องให้เจ้าหน้าที่เข้าตรวจเยี่ยมและตรวจสอบข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับโทษของผู้ขอรับทำงานบริการสังคม นอกจากนี้ผู้ทำงานบริการสังคมอาจจะต้องปฏิบัติตามหรือมีหน้าที่พิเศษที่ศาลจะกำหนดในแต่ละรายไป

2.2 ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

1. การบังคับโทษปรับ

ปัจจุบันระบบการลงโทษในประเทศ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้ให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิมนุษยชนมากขึ้น โดยได้นำหลักกฎหมายรัฐธรรมนูญ (German Constitutional Law) กับอนุสัญญาโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (The European Convention of Human Rights) ผสมผสานเข้าด้วยกันในการพิจารณากำหนดโทษทางอาญา โดยกฎหมายรัฐธรรมนูญเยอรมนีได้ห้ามการลงโทษประหารชีวิต (มาตรา 102GG) ซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญาฯ พิธีสารฉบับที่ 6 (Nov 1994) ที่ว่า “ห้ามการลงโทษประหารชีวิตอย่างน้อยที่สุดก็ในยามสันติ”

นอกจากนั้นยังได้กำหนดห้ามการลงโทษที่เป็นการ ทรมานชั่วร้ายโหดเหี้ยมและปฏิบัติที่ต่ำช้า (มาตรา 3) ซึ่งความดังกล่าวได้เป็นกุญแจสำคัญนำไปสู่การบังคับใช้โทษในประเทศเยอรมนี เช่น ในคดี Tyrer ในส่วนของการลงโทษต่อร่างกายศาล Strasbourg ได้เข้ามาผลักดัน

นโยบายดังกล่าวให้เด่นชัดยิ่งขึ้น โดยกล่าวว่า “ในส่วนของความเชื่อที่ว่าการลงโทษต่อร่างกายของศาลนั้นจะเป็นการป้องปรามอาชญากรรมจะต้องถูกชี้ให้เห็นว่าการลงโทษนั้นไม่ได้ลดลักษณะที่ต่ำช้าของมันเลย และการลงโทษนั้นเป็นการป้องปรามหรือการช่วยเหลือที่มีประสิทธิผลในการควบคุมอาชญากรรม” แสดงให้เห็นถึงแนวทางของศาลในการบังคับใช้โทษว่าการที่ศาลจะลงโทษจำคุกอันเป็นการจำกัดเสรีภาพของบุคคลใด ศาลจะต้องมีเหตุผลมากพอในการอนุญาตให้จำคุกบุคคลนั้น โดยศาลจะต้องคำนึงถึงหลักสำคัญสองประการ คือ หลักความเท่าเทียมกัน ซึ่งหมายถึงการให้เหตุผลที่ดี โดยจะต้องมีการพิจารณาอย่างละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาเฉพาะแต่ละคดีไป และหลักความได้สัดส่วน ซึ่งหมายถึงการลงโทษที่ไม่สาหัสจนเกินไป

จากแนวความคิดดังกล่าวทำให้เกิดโครงสร้างของการบังคับใช้โทษในประมวลกฎหมายอาญาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (German Criminal Code (Strafgesetzbuch, StGB)) ในส่วนที่ 3 ว่าด้วยการลงโทษ แยกการลงโทษออกเป็น 2 ระบบคือ 1. ระบบการลงโทษและ 2. มาตรการฟื้นฟูแก้ไขและความปลอดภัย

1) ระบบการลงโทษ

ระบบการลงโทษตามกฎหมาย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี จำกัดอยู่แค่การจำคุกและการปรับเท่านั้น โดยได้อนุญาตให้มีการจำคุกตลอดชีวิตได้ แต่จะกระทำได้เพียงแต่อาชญากรรมที่ร้ายแรงเท่านั้นและได้กำหนดกฎเกณฑ์ในเรื่องของการกักขังระยะสั้น (Section 47 Short Terms of Imprisonment only in Exceptional Cases) ไว้ด้วย 26 พร้อมทั้งกำหนดบทบัญญัติย่อยพิเศษเกี่ยวกับการคุมประพฤติการปล่อยตัวไว้ (Section 56 Suspended Execution of Punishment) เพื่อลดการลงโทษในรูปแบบดังกล่าวโดยศาลอาจมีคำสั่งให้คุมประพฤติผู้กระทำความผิดได้ ทั้งนี้จำกัดอยู่แค่เพียงการลงโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี และอาจได้รับการปล่อยตัวโดยมีเงื่อนไขคุมประพฤติในกรณีที่ได้รับโทษไปแล้ว 2 ใน 3 หรืออาจได้รับการปล่อยตัวภายใต้เงื่อนไขพิเศษในกรณีที่ได้รับโทษไปแล้ว 1 ใน 2 และก่อนที่จะกล่าวถึงการลงโทษปรับซึ่งเป็นสาระสำคัญจะขอกล่าวถึงส่วนที่สองคือมาตรการฟื้นฟูแก้ไขและความปลอดภัย อันเป็นรูปแบบของการบังคับใช้โทษอย่างหนึ่ง มาตรการดังกล่าวได้แยกออกเป็น 2 ประการ คือ มาตรการ กักขัง ซึ่งได้แก่การนำตัวไปไว้ในโรงพยาบาลโดยมาตรการนี้ใช้บังคับต่อผู้กระทำความผิดที่มีปัญหาทางจิตรุนแรงและมาตรการที่มีได้กักขังได้แก่การเพิกถอนใบอนุญาตขับจี้รถยนต์ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดทางจราจร

2) มาตรการฟื้นฟูแก้ไขและความปลอดภัย

เป็นรูปแบบของการบังคับใช้โทษอย่างหนึ่ง ซึ่งแยกออกเป็น 2 ประการ คือ มาตรการกักขัง ซึ่งได้แก่การนำตัวไปไว้ในโรงพยาบาล โดยมาตรการนี้ใช้บังคับต่อผู้กระทำความผิดที่มีปัญหาทางจิตรุนแรงและมาตรการที่ได้กักขัง ได้แก่ การเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่รถยนต์ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดทางจราจร

2. การบังคับชำระค่าปรับ

สำหรับการบังคับใช้โทษปรับ ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้เลือกใช้ระบบวันปรับ ซึ่งเป็นระบบของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย โดยการคำนวณอัตราค่าปรับผันแปรตามเหตุปัจจัยที่สำคัญสองประการคือ ลักษณะความรุนแรงของการกระทำและอัตรารายได้ของผู้กระทำความผิด การคิดค่าปรับโดยพิจารณาถึงปี จัยสองส่วนนี้ทำให้การปรับดำเนินไปในทิศทางที่เหมาะสม เนื่องจากศาลได้พิจารณาถึงความร้ายแรงของการกระทำประกอบกับหลักฐานทางการเงินของผู้กระทำความผิดโดยพิจารณาว่าจำเลยได้กระทำความผิดที่มีความร้ายแรงมากน้อยแค่ไหนและสมควรจะกำหนดโทษสำหรับการกระทำความผิดดังกล่าวอย่างไรจึงจะเป็นธรรม รวมทั้งคำนึงถึงผู้กระทำความผิดว่าจะสามารถชำระค่าปรับได้หรือไม่ เมื่อศาลได้พิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ดังกล่าวและได้มีคำพิพากษาว่าจะลงโทษปรับจำเลยเป็นเงินเท่าใด จึงจะถือว่าคำพิพากษาดังกล่าว ตั้งอยู่บนพื้นฐานเหมาะสมและเป็นธรรมอย่างยิ่ง

ในประเด็นของการคำนวณอัตราค่าปรับนั้น ได้มีการเสนอให้นำการปรับแบบจำนวนไม่ตายตัวหรือระบบวันปรับมาใช้ โดยการคำนวณอัตราค่าปรับนั้น จะผันแปรตามเหตุปัจจัยที่สำคัญสองประการคือ ลักษณะความรุนแรงของการกระทำและอัตรารายได้ของผู้กระทำความผิด การคิดค่าปรับโดยพิจารณาถึงปี จัยสองส่วนนี้ทำให้การปรับดำเนินไปในทิศทางที่เหมาะสม เนื่องจากศาลได้พิจารณาถึงความร้ายแรงของการกระทำประกอบกับหลักฐานทางการเงินของผู้กระทำความผิดโดยพิจารณาว่าจำเลยได้กระทำความผิดที่มีความร้ายแรงมากน้อยแค่ไหนและสมควรจะกำหนดโทษสำหรับการกระทำความผิดดังกล่าวอย่างไรจึงจะเป็นธรรม รวมทั้งคำนึงถึงผู้กระทำความผิดว่าจะสามารถชำระค่าปรับได้หรือไม่ เมื่อศาลได้พิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ดังกล่าวและได้มีคำพิพากษาว่าจะลงโทษปรับจำเลยเป็นเงินเท่าใดนั้น จึงถือคำพิพากษาดังกล่าวตั้งอยู่บนพื้นฐานเหมาะสมและเป็นธรรมอย่างยิ่งแล้ว

ปัจจุบันบทบังคับในเรื่องโทษปรับได้ถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา (StGB) โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ดังนี้

(1) ค่าปรับต้องถูกกำหนดอัตราเป็นรายวัน โดยต่ำกว่า 5 วัน หากกฎหมายมิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นและไม่เกินกว่า 360 วัน

(2) ศาลพิจารณาค่าปรับในแต่ละวัน โดยคำนึงถึงสภาพส่วนตัวและสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด ในการกระทำดังกล่าวศาลจะใช้รายได้เฉลี่ยสุทธิซึ่งผู้กระทำความผิดได้รับหรืออาจได้รับในหนึ่งวันเป็นจุดเริ่มต้น อัตรารายวันจะต้องถูกกำหนดไว้ที่ไม่ต่ำกว่า 2 มาร์คเยอรมนี และไม่เกินกว่า 10,000 มาร์คเยอรมนี

(3) ในการพิจารณาค่าปรับรายวัน อาจนำรายได้ สินทรัพย์และอื่น ๆ ของผู้กระทำความผิดมาประเมินด้วยก็ได้

(4) จำนวนอัตรารายวันต้องถูกระบุไว้ในคำตัดสิน

จากหลักเกณฑ์ ข้างต้นการกำหนดอัตราค่าปรับรายวันศาลจะต้องกำหนดให้มีความเหมาะสมกับรายได้โดยการกำหนดปริมาณวันปรับนั้นต้องนำมาพิจารณาประกอบกับลักษณะความหนักเบาของการกระทำที่เป็นความผิด ทั้งนี้ศาลจะพิจารณาความหนักเบาของการกระทำนั้นได้จากแรงจูงใจในการกระทำความผิด วิธีการที่ใช้สำหรับกระทำความผิด ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่มีผลทำให้การกระทำความผิดนั้นรุนแรงขึ้นหรือลดลงประกอบกัน

นอกจากนั้นศาลยังต้องใช้ดุลพินิจในการกำหนดอัตราค่าปรับต่อวัน ซึ่งศาลจะกำหนดค่าปรับต่อวันให้มีความเหมาะสมกับรายได้เฉลี่ยสุทธิต่อวันของผู้กระทำความผิด โดยคำนึงถึงสภาพและฐานะทางการเงินของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ โดยการกำหนดค่าปรับนั้นไม่ควรมีผลทำให้ผู้กระทำความผิดหรือครอบครัวต้องขาดรายได้ขั้นต่ำในการดำรงชีพประจำวัน ทั้งนี้การคำนวณค่าปรับนั้นสามารถคิดอัตราค่าปรับจากรายได้ของผู้กระทำความผิดรายได้ดังกล่าว ได้แก่ เงินเดือน เงินปันผล ดอกเบี้ยเงินบำนาญและเงินอุดหนุนจากรัฐบาล เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในการลงโทษอย่างแท้จริง กฎหมายก็เปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดสามารถขอหักค่าใช้จ่ายที่จำเป็นนอกจากรายได้สุทธิที่จะนำไปใช้คำนวณปริมาณค่าปรับเพื่อเป็นการลดจำนวนค่าปรับลง โดยค่าใช้จ่ายที่จำเป็นได้แก่เงินภาษี เบี้ยประกัน ค่าใช้จ่ายของบริษัท รวมทั้งผลการดำเนินการที่ขาดทุน เป็นต้น ดังนั้นการคิดอัตราค่าปรับจึงต้องอาศัยข้อมูลทางการเงินหรือรายได้ของผู้กระทำความผิดมาเป็นฐานในการคำนวณโดยศาลอาจขอให้พนักงานอัยการรายงานเกี่ยวกับอาชีพ วุฒิการศึกษาและสถานที่พักอาศัยของผู้กระทำความผิดเพื่อที่ศาลจะได้นำข้อมูลเหล่านี้มาประกอบการพิจารณาว่ารายได้ที่นำมาแสดงต่อศาลนั้นสอดคล้องกับความเป็นจริงหรือไม่

นอกจากนั้น ศาลยังมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจกำหนดระยะเวลาในการชำระค่าปรับได้ ถ้าผู้กระทำความผิดไม่สามารชำระค่าปรับได้ทันที ทั้งนี้ต้องเป็นเนื่องจากประวัติส่วนตัวและสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิดหรือศาลอาจกำหนดให้ชำระค่าปรับเป็นงวด ๆ ได้และศาลก็มีอำนาจที่จะเพิกถอนสิทธิในการชำระค่าปรับเป็นรายงวดนั้น หากผู้กระทำความผิดไม่

สามารถชำระค่าปรับรายงวดได้ตรงเวลาหรือปรากฏต่อมาว่าฐานะทางการเงินของผู้กระทำความผิดดีขึ้น นอกจากนั้นภายใต้กฎหมายนี้ศาลอาจมีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับประกอบการจำคุกก็ได้ หากเห็นว่าผู้กระทำความผิดไม่อาจชำระค่าปรับได้ แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงประวัติส่วนตัวและสถานการณ์ทางการเงินของผู้กระทำความผิด โดยให้อัตราค่าปรับรายวันหนึ่งวันเท่ากับการจำคุกหนึ่งวันและกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำของการจำคุกแทนการผัดผ่อนชำระค่าปรับเท่ากับหนึ่งวัน

สำหรับการกำหนดปริมาณวันปรับซึ่งจะควบคู่ไปกับการกำหนดอัตราค่าปรับรายวันศาลพิจารณาจากลักษณะความหนักเบาของการกระทำความผิดโดยคำนึงถึงแรงจูงใจในการกระทำความผิดวิธีการที่ใช้ในการกระทำความผิด ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่มีผลทำให้การกระทำความผิดนั้นรุนแรงขึ้นหรือลดลงประกอบกัน

อย่างไรก็ตาม หากผู้กระทำความผิดผัดผ่อนชำระค่าปรับ กฎหมายได้กำหนดให้มีการเปลี่ยนโทษปรับเป็นโทษจำคุกได้ โดยให้อัตราค่าปรับรายวันหนึ่งวันเท่ากับการจำคุกหนึ่งวันและกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำของการจำคุกแทนการผัดผ่อนชำระค่าปรับเท่ากับหนึ่งวันเมื่อพิจารณาจากอดีตที่ผ่านมาระบบการลงโทษในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมากหลังจากการนำระบบวันปรับมาใช้ เห็นได้จากใน ค.ศ.1982 การลงโทษทั้ง หมดที่เกิดขึ้นเป็นการลงโทษจำคุก ร้อยละ 76.8 และเป็น การลงโทษปรับ ร้อยละ 22.2 ต่อมาใน ค.ศ.1992 การลงโทษจำคุกเหลือเพียงร้อยละ 6.9 การคุมประพฤติร้อยละ 11.1 แต่การลงโทษปรับเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 75.2 จึงถือว่าประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีประสบความสำเร็จอย่างมากในการบังคับใช้โทษแบบระบบวันปรับโดยพิจารณาจากการที่สามารถลดลงมาได้ สาเหตุที่ประเทศ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีประสบความสำเร็จ เนื่องจากได้มีการตระหนักถึงปัญหาว่าการลงโทษผู้กระทำความผิดในลักษณะเดิมไม่สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ของการลงโทษได้อย่างแท้จริง จึงได้ทำการศึกษาถึงสาเหตุแห่งปัญหาและพยายามแสวงหาวิธีการที่จะนำมาแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งแนวโน้มในอนาคตของการลงโทษในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีคือการทำให้โทษจำคุกตลอดชีวิตในฐานะที่เป็นโทษที่รุนแรงที่สุดจางหายไปโดยผลของคำพิพากษาศาล

3. การใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษปรับ

เนื่องจากหลักการตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีหลักสำคัญ คือจะไม่นำเอาการลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับแก่ผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน ดังนั้นศาลเยาวชนจะนำมาตรการอื่น ๆ มาใช้แทนการลงโทษทางอาญา 3 มาตรการด้วยกันคือ

1. มาตรการการให้การศึกษา (Educational Measures) เช่น การให้บริการสังคม (Community Service) หรือการเข้าร่วมโครงการฝึกหัดทางสังคม (Participation in Sanction System) เป็นต้น
2. มาตรการทางวินัย (Disciplinary Measures) รวมถึงการกักขังระยะสั้นเป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ (Short Term Detention up to 4 week)
3. การจำคุกเยาวชน (Youth Imprisonment) ซึ่งมีการจำคุกขั้นต่ำคือ 6 เดือน และการจำคุกขั้นสูงคือ 5 ปี สำหรับกรณีที่มีการกระทำความผิดที่รุนแรงมากผู้กระทำความผิดอาจถูกจำคุกขั้น สูงถึง 10 ปีได้

จากการศึกษาเรื่องการบังคับโทษปรับของประเทศต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า ประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณีอย่างประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น มีระบบการกำหนดโทษปรับเป็นระบบแบบตายตัวหรือ Fixed sum System ซึ่งศาลจะเป็นผู้พิจารณากำหนดค่าปรับแบบพิศุทธ์อัตรา โดยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ของผู้กระทำความผิดภายใต้กฎหมายกำหนด เช่น รายได้ ความสามารถในการหารายได้ ภาระที่เกิดจากค่าปรับที่มีต่อจำเลย เป็นต้น ซึ่งระบบโทษปรับแบบตายตัวนี้มีข้อจำกัดอยู่หลายประการที่ทำให้การบังคับใช้ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร อาทิ เช่น การปรับในอัตราเดียวกันในคว มผิดเดียวกันอาจไม่ยุติธรรมสำหรับผู้กระทำความผิดซึ่งมีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในการบังคับโทษปรับหรือการลงโทษจำคุกแทนค่าปรับ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้จึงทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกาหันมาสนใจการบังคับโทษปรับแบบระบบวันปรับหรือ Day Fine System ซึ่งเป็นระบบที่นิยมใช้กันมากในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการบังคับโทษปรับในประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย อันได้แก่ ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสและประเทศ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ซึ่งทั้ง 2 ประเทศมีการบังคับโทษปรับแบบระบบวันปรับเช่นเดียวกัน โดยระบบวันปรับเป็นระบบการลงโทษปรับที่ไม่กำหนดแน่นอนตายตัว โดยอัตราค่าปรับจะกำหนดจากปัจจัย 2 ประการ ได้แก่ ปริมาณเงินซึ่งจะแปรตามสภาพเศรษฐกิจของผู้ต้องโทษปรับ โดยคิดคำนวณจากรายได้ต่อวันของผู้ต้องโทษแต่ละรายและปริมาณวันปรับซึ่งกำหนดตามความหนักเบาของความผิดที่ได้กระทำ จากการศึกษาพบว่า การบังคับโทษปรับแบบระบบวันปรับทั้งในประเทศ สาธารณรัฐ ฝรั่งเศสและประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ต่างมีความมุ่งหมายเดียวกัน คือ การแก้ปัญหาค่าปรับระยะสั้นอันเนื่องมาจากการผิดนัดชำระค่าปรับ ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีการลดการลงโทษจำคุกลงเป็นอย่างมากและหันมาใช้การลงโทษปรับ

แบบระบบวันปรับแทน ซึ่งสัมฤทธิ์ผลจากการบังคับใช้โทษปรับแบบระบบวันปรับของทั้ง 2 ประเทศ นั้น พบว่าผู้กระทำความผิดที่ได้รับการลงโทษปรับจะหันกลับมากระทำความผิดซ้ำน้อยกว่าผู้กระทำความผิดที่ได้รับโทษจำคุก ซึ่งสามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ในการป้องปรามอาชญากรรมได้

สำหรับประเทศ สหราชอาณาจักร อันเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณีนั้นมีการบังคับโทษปรับแบบระบบการปรับเป็นหน่วย (Units-Fine System) โดยผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีจะต้องจ่ายค่าปรับมากกว่าผู้ที่มีฐานะยากจนในความผิดอย่างเดียวกันและในระบบเดียวกันทำให้การปรับเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล ทั้งนี้เป็นไปตามดุลพินิจของศาลแต่อย่างไรก็ดี จากการศึกษาพบว่า การบังคับใช้โทษปรับ ในประเทศ สหราชอาณาจักร มีแนวโน้มที่ลดลงเนื่องจากศาลมักจะหลีกเลี่ยงการลงโทษปรับ หากเห็นว่าผู้กระทำความผิดไม่อาจชำระค่าปรับได้ไปใช้มาตรการบริการสังคมแทน โดยให้ผู้กระทำความผิดทำงานบริการสังคมแทนการปรับ

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาเรื่องการบังคับโทษปรับของประเทศต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ในกรณีของการใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษปรับนั้น จะเห็นได้ว่าในประเทศ สหราชอาณาจักร หากผู้ต้องโทษปรับไม่ชำระค่าปรับ ศาลมีอำนาจออกคำสั่ง ให้บังคับค่าปรับจากทรัพย์สินอื่นของผู้ต้องโทษปรับหรืออาจอนุญาตให้ผู้ต้องโทษปรับผ่อนชำระค่าปรับในกรณีที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรง และหากบังคับโดยทางอื่นไม่ได้ก็อาจสั่งกักขังแทนค่าปรับ รวมไปถึงการใช้มาตรการลงโทษทางสังคม (Community Penalties) กับผู้กระทำความผิด เช่นเดียวกับในประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการแก้ไขฟื้นฟูและจิตใจของผู้กระทำความผิด

โดยการกำหนดให้ทำงานบริการแก่สังคมและชุมชน ซึ่งประเทศสหราชอาณาจักรเป็นประเทศแรกที่น่าเอารูปแบบการให้ผู้กระทำความผิดทำงานบริการสังคมมาใช้ ส่วนประเทศสาธารณรัฐ สหรัฐอเมริกายังมีมาตรการเสริมการลงโทษปรับซึ่งส่วนมากจะนำมาใช้กับกรณีความผิดอาญาโทษรุนแรงปานกลาง (Misdemeanor) ได้แก่ การคุมประพฤติแบบเข้ม (Intensive Probation) การใช้ค่ายทหาร (Boot Camp) การกักขังในบ้านโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) ศูนย์เลี้ยงโทษจำคุก (Diversion Center) บ้านกึ่งวิถี (Half-way House) และการชดเชยความเสียหาย (Restitution) และประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ใช้มาตรการการให้การศึกษา (Educational Measures) เช่น การให้บริการสังคม (Community Service) หรือการเข้าร่วมโครงการฝึกหัดทางสังคม (Participation in Sanction System) มาตรการทางวินัย (Disciplinary

Erasures) รวมถึงการกักขังระยะสั้น เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ (Shot Term detention up to 4 week)
และมาตรการการจำคุกเยาวชน (Youth Imprisonment)

SPU CHONBURI